

9. mødedag, tirsdag 13. oktober 2009

Punkt 88

Forslag til Inatsisartutlov om sprogpolitik.

(Medlem af Naalakkersuisut for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke)

Mødeleder: Ruth Heilmann, Suppleant for første næstformand, Siumut.

Ruth Heilmann, Suppleant for første næstformand (S)

Medlem af Naalakkersuisut for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke vil fremlægge sit forelæggelsesnotat.

Mimi Karlsen, Medlem af Naalakkersuisut for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke (IA)

Indledningsvis skal jeg meddele, at jeg kun forelægger en del af forelæggelsesnotatet mundtligt.

På Naalakkersuisuts vegne skal jeg hermed forelægge forslag til Inatsisartutlov om sprogpolitik.

Det grønlandske sprog er en central del af det grønlandske folks kulturelle identitet. Sproget har således en kulturbærende funktion, der skal bevares, styrkes og samtidig udvikles. Sproget er samtidigt det mest udviklede kommunikationsredskab. I forbindelse med udarbejdelsen af forslaget, har det ligget Naalakkersuisut på sinde at være yderst opmærksom på det grønlandske sprogs dualistiske identitet, både som kulturbærende og som kommunikationsredskab. Manglende sproglige kvalifikationer udelukker ikke blot personen fra samfundslivet, men det udelukker også personen fra de velfærdsgoder som en videregående uddannelse giver mulighed for.

Overvejelserne bag forslaget tager udgangspunkt i, at det grønlandske sprog er det officielle sprog i Grønland, hvilket fremgår af § 20 i lov om Grønlands selvstyre, og at sprog udover at være et

væsentligt aspekt af et folks kulturelle identitet er et kommunikationsmiddel mennesker imellem. Desuden anerkendes, at Grønlands befolkning ud over at være brugere af det officielle sprog er en befolkning, som behersker flere sprog. Med dette som udgangspunkt har det længe været et politisk ønske at fremme anvendelsen af grønlandsk og samtidig sikre, at de borgere, der har behov for at lære grønlandsk, dansk og engelsk samt grønlandsk kultur, historie og samfundsforhold får mulighed for dette.

Det fundamentale skift mellem det grønlandske sprog som hovedsprog til officielt sprog skal ses i sammenhæng med den eksisterende immigration og tilgang af arbejdskraft samt udsigterne til en forhøjet tilgang af udefrakommende arbejdskraft på nogle områder.

I foråret 2006 fremsatte Siumuts landstingsgruppe et beslutningsforslag (FM2006/46) om, at Naalakkersuisut forpligtes til at fremsætte et forslag til en sproglig integrationslov, som i udgangspunktet giver enhver i Grønland, med behov herfor, ret til undervisning i sprogene grønlandsk, dansk og engelsk, samt i grønlandsk kultur, historie og samfundsforhold. Der var enighed i Inatsisartut om beslutningsforslaget og at der skulle nedsættes en arbejdsgruppe om sproglig integration. Forslaget blev indstillet til behandling i Inatsisartuts Kultur- og Uddannelsesudvalg, hvorefter et enigt udvalg indstillede forslaget til vedtagelse.

Arbejdsgruppen om sproglig integration afleverede sine rekommandationer til Naalakkersuisut i marts 2007. Rapporten indeholdt 3 hovedpunkter, som stræber efter en generel sprogpolitik i Grønland, en sproglig kontinuitet inden for uddannelsessystemet samt en sprogpolitik inden for arbejdspladserne. Disse rekommandationer samt Inatsisartuts behandling af Siumuts forslag om sproglig integration har været inkluderet i forbindelse med Naalakkersuisuts udarbejdelse af dette lovforslag om sprogpolitik.

Der skal gøres opmærksom på, at der allerede på nuværende tidspunkt eksisterer flere kursustilbud til sprogundervisning. Som eksempel kan Oqaatsinik Pikkorissarfik nævnes. Oqaatsinik Pikkorissarfik udbyder kurser i grønlandsk og dansk som andet sprog, samt engelsk som fremmedsprog fra nybegynderniveau og opefter, som Oqaatsinik Pikkorissarfik selv organiserer eller i samarbejde med firmaer, private og offentlige institutioner. Derudover tilbyder kommunerne voksenundervisning i henhold til landstingsforordning nr. 10 af 21. maj 2002 om kultur- og

fritidsvirksomhed.

Der er en række internationale retskilder og hjemlig lovgivning med videre, der berører det grønlandske sprog, sprogets anvendelse og dynamik som et samfundsbærende sprog. Således kan en borger med rette kræve at blive betjent på grønlandsk eller på dansk af offentlige myndigheder, og denne tilkendegivelse er bindende for myndigheden i henhold til landstingslov nr. 8 af 13. juni 1994 om sagsbehandling i den offentlige forvaltning med ændring fra landstingslov nr. 21 af 30. oktober 1998 om ændring af landstingslov om sagsbehandling i den offentlige forvaltning.

En række internationale retskilder, som Grønland har tiltrådt, indeholder ligeledes rettigheder og bestemmelser om sprog. Fælles for konventionerne og de øvrige internationale retskilder er anerkendelsen af retten til at tilegne sig samfundsbærende sprog med henblik på at deltage i samfundslivet samt retten til at tilegne sig sit oprindelige sprog eller det sprog, der mest almindeligt anvendes af den gruppe, som vedkommende tilhører med henblik på personlig og kulturel udvikling.

Den nordiske sprogkonvention af 17. juni 1981 giver de nordiske statsborgere ret til at anvende deres eget sprog i et andet land. Overenskomst af 18. juni 2003 om ændring af den nordiske sprogkonvention udvider sprogene med grønlandsk, færøsk og samisk.

Væsentligt i forslaget er, at det ikke er udtryk for en endelig fastlæggelse af sprogpolitikken, men derimod en rettesnor til videre udvikling inden for dette forslag og relaterede områder. Formålet med lovforslaget peger derfor både på styrkelse og udvikling af grønlandsk som samfundsbærende sprog, modersmål og andet sprog samt ønsket om, at tosprogethed og flersprogethed bliver en styrke i samfundet.

Lovforslaget om sprogpolitik er nyskabende, idet offentlige virksomheder og myndigheder samt private virksomheder af en vis størrelse nu er mødt af et lovkrav om at udarbejde en sprogpolitik. Lovforslaget udstikker rammerne for en sprogpolitik, men det er Naalakkersuisuts klare hensigt ikke at forpligte virksomheder og offentlige myndigheder i forhold til sprogpolitikens indhold og omfang.

Forslaget har været til høring i perioden 22. januar – 20. februar 2009. Høringssvarene og de lovtekniske bemærkninger har givet anledning til indarbejdelse af bestemmelser om tilsyn og om håndhævelse af loven. Høringssvarene er i øvrigt i videst muligt omfang indarbejdet i lovforslaget.

Med disse korte bemærkninger overlades forslaget hermed til Inatsisartuts velvillige behandling.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Tak til medlem af Naalakkersuisut for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke. Vi fortsætter med partiordførerne, den første er Juliane Henningsen, Inuit Ataqatigiit.

Juliane Henningsen (IA)

Det grønlandske sprog er det officielle sprog i Grønland. Dette fremgår af § 20 i lov om Grønlands Selvstyre.

Vejen til det grønlandske sprogs status som det officielle sprog har været meget lang, og der er ingen tvivl om, at opnåelsen heraf må betegnes som et af de største landvindinger.

Spørgsmålet om det grønlandske sprogs placering har været den røde tråd i arbejdet, først i den grønlandske selvstyrekommission og siden i den fælles grønlandsk-danske Selvstyrekommissions arbejde.

Sproget er til alle tider genstand for en hed debat i alle samfund, og de fleste udtrykker deres holdninger til sprogets betydning. Sproget afspejler kernen for divergerende meninger og giver til tider anledning til væsentlige uoverenstemmelser. Sproget bærer kulturen i sig selv og er bevaringsværdigt gennem hele vort liv og i vores arbejde, og det udgør den centrale akse i alle menneskers liv.

Det er vort håb, at den sprogdebat som vi i dag tager hul på i Inatsisartut for første gang, vil blive gennemført med grundlag i en fælleskabsfølelse og et fælles udgangspunkt rundt omkring blandt hele befolkningen. Vi må alle med en positiv tilgang betragte dette som en forpligtelse.

Det foreliggende lovforslag vil forbedre rettighederne for hele Grønlands befolkning med et behov for i større grad at tage del i anvendelsen af det grønlandske sprog. Dette må betragtes som et stort

fremskridt på baggrund af vores viden om, at der eksisterer et stort behov herfor.

Lovforslaget indeholder et krav om, at virksomheder med flere end 10 ansatte skal udforme en sprogpolitik. Dette er et nyt tiltag – og det må nødvendigvis forberedes og planlægges nøje. På samme måde pålægges det virksomhederne at tage spørgsmålet op med deres ansatte vedrørende de pågældendes ønsker og behov for undervisning i sprog samt i den grønlandske kultur, historie og samfundsforhold. Dette vil også i sig selv betyde en stor ændring – og det vil gøre det nødvendigt, at de pågældende virksomheder ved vurderingen af de forskellige behov er i besiddelse af klare retningslinier og de bedste redskaber til opfyldelsen heraf. Vi må dog hertil sige, at disse områder ikke kan ses at være opfyldt i det foreliggende lovforslag.

Vi er i Inuit Ataqatigiit af den opfattelse, at det grønlandske sprog må udvikles løbende, og at målet må være, at flest mulige kan beherske sproget og kan tage del i det almindelige samfundsliv. Ligeledes må det sikres, at rent grønlandssprogede borgere må tilbydes en bedre adgang til indlæring af andre sprog, end tilfældet er i dag. Denne gruppe halter bagefter i forhold til den aktuelle uddannelsestruktur. Vi skal derfor anmode Naalakkersuisut om at være opmærksomme herpå.

Der eksisterer i dag i samfundet niveauforskelle i brugen og beherskelsen af det grønlandske sprog. En del af befolkningen er fuldt dobbeltsprogede, nogen er rent grønlandssprogede, nogle er rent dansksprogede - ligesom der findes en gruppe, som ikke anvender nogen af disse to sprog.

Vores holdning er, at vi i Grønland skal give plads til disse forskelligheder, uanset hvor i landet vi bor. I det nordvestlige og i det sydvestlige Grønland anvendes en lang række dialekter, mens man i Østgrønland og i det nordligste Grønland har helt egne udtryksmåder.

På baggrund af at vore forskellige dialekter udgør en væsentlig del af vores identitet kan vi kun være tilfredse med, at dette aspekt er afspejlet i det foreliggende lovforslag.

I forhold til, at vi hver især sprogmæssigt er placeret på forskellige niveauer er det for os væsentligt at udvikle en sprogpolitik, som tilgodeser alle, hvorfor vi kun kan anerkende lovforslagets inddeling i tilbuddene til tre forskellige befolkningsgrupper - nemlig den gruppe med behov for at tilegne sig det grønlandske sprog samt de grupper som udtrykker behovet om tilegnelse af det danske eller det

engelske sprog.

Vi må sige at de hidtil tilgængelige tilbud fra officielt hold til en mere aktiv indlæring i de forskellige sprog har været begrænset.

Som vi ved betyder en fast forankring og beherskelse af modersmålet det bedste udgangspunkt og redskab for éns udvikling, ligesom modersmålet desuden giver en solid basis for indlæring af andre sprog og endvidere åbner adgangen til en lang række muligheder for videreuddannelse.

Det er afgørende for os at understrege, at implementeringen af en sprogpolitik og anvendelsen af det grønlandske sprog som vores officielle sprog ikke må kunne betragtes som en desavouering af sproglige minoritetsgrupper. Vi ser jo desværre, at sådanne betragtninger stadig kan dukke op i diskussionerne om sproget. Gennem et sammenhold og gensidig respekt i en sådan debat vil vi kunne nå meget længere.

Der er naturligvis en naturlig forklaring bag forholdene for den del af befolkningen, som hverken behersker det grønlandske eller det danske sprog.

Nogle af vore medborgere er opvokset i den periode, hvor udviklingen heroppe gik stærkest – og de har ikke modtaget undervisning i det grønlandske sprog i folkeskolen. Vi har ganske vist adgang til de gymnasiale uddannelser, men standarden er sprogmæssigt ikke kommet til det stade, hvor disse er fuldt dobbeltsprogede. Denne situation betyder, at vi ikke i tilstrækkeligt omfang opfylder de krav, vi som samfund stiller til de sprogmæssige kvaliteter.

Dette må der rettes op på. Der må med andre ord etableres flere muligheder end de allerede eksisterende.

Vi skal på den baggrund fra Inuit Ataatigiit udtrykke ønsket om, at der bliver udarbejdet en kortlægning af sprogbrug i de forskellige dele af landet for herigennem at opnå et større kendskab til det eksisterende behov. I lovforslaget lægges der op til, at man ikke yder økonomiske midler til nye initiativer, hvorimod det pålægges de forskellige virksomheder at tage denne forpligtelse op. Vi finder i Inuit Ataatigiit denne situation betænkelig.

Ja – dersom vi ønsker sproget som redskab til et større engagement i samfundsforholdene kan dette ske gennem en forøgelse af nødvendige initiativer. Der er brug for økonomiske midler, og der er brug for udvikling af de rette redskaber og gode, egnede undervisningsmaterialer.

Vi ser og hører i medierne glædelige nyheder om, at indiske læger kan tilegne sig det danske sprog i løbet af tre måneder. Dette viser, at man med den rette vilje og brug af sine kræfter faktisk kan realisere sine mål.

Vi må ikke lade tanken om, at det offentlige skal tilbyde intensiv grønlandsk sprogundervisning i arbejdstiden, være den rene fantasi.

I tilknytning hertil må vi rose de virksomheder, som allerede på egen hånd har taget initiativer til et øget engagement blandt deres medarbejdere, netop fordi de har vist os, at sådanne initiativer naturligvis både kræver økonomiske midler og ressourcer.

De mennesker der har gennemgået et forløb på Oqaatsinik Pikkorissarfik ved hvormeget man kan nå at lære på 14 dage. Lad os prøve at forestille os hvorledes udbyttet ville være, hvis forløbet strakte sig over flere måneder? Hvorledes det for en nytilkommen medarbejder vil være vigtigt fra starten at kunne kommunikere med flere mennesker – at kunne få forståelse for de politiske forhold og at kunne føle større medvirken i arbejdet. Også hvorledes dette vil have betydelig indvirkning på ens arbejdsindsats på den pågældende arbejdsplads. Sådanne tiltag vil naturligvis have økonomiske konsekvenser – også i form af gode lærerkræfter og relevante undervisningsmaterialer.

Vi er i Grønland midt i forandringens tid, vi skal fortsætte vore betragtninger med de forskelligheder vi nu engang har, gennem vores fortsatte globalisering, gennem fornyelse og gennem en stadig udvikling af vort sprog.

Vi ønsker et samfund, hvor der satses på større engagement, hvor der er vilje til at bruge økonomiske midler til at fremme dette mål og hvor medinddragelse bliver betragtet som et vigtigt element. Herværende forslag om lov om en sprogpolitik er et godt udgangspunkt. Der kan dog ikke herske tvivl om, at vejen bliver lang.

Vi kan derfor erklære os enige med Naalakkersuisut i forelæggelsens anbefaling af, at 2. behandlingen af forslaget udsættes til den kommende forårssamling – der er en række områder, der skal revurderes. Og efter vores opfattelse er det vigtigt at have en grundig debat om de høringssvar, der er blevet modtaget i løbet af januar og februar, fordi det store arbejde må involvere hele samfundet – og ikke give anledning til splittelse.

Vi mener desuden, at Naalakkersuisut i vidt omfang bør bruge den kommende tid til en bred, folkelig debat for derigennem at sikre, at borgernes holdninger til en sprogpolitik kan blive afspejlet i lovforslaget.

Vi skal anmode om, at man grundigt involverer og konsulterer de forskellige virksomheder, også med tanke på de økonomiske konsekvenser af lovforslaget – på den måde kan vi efter vores opfattelse nå trinvist frem til målet med dette arbejde. Vi kunne ønske os at høre, om Naalakkersuisut er enige med os omkring behovet for en mere grundig analyse af anvendelsen af de forskellige sprog her i samfundet?

Det er nødvendigt at opstille mere konkrete målsætninger. Vi skal fra Inuit Ataqatigiit udtrykke vort ønske om, at Naalakkersuisut med start til næste år iværksætter yderligere forskellige initiativer omkring sproget, såsom et oplysnings- og informationarbejde samt iværksættelse af offentlige debatter. En af mulighederne kunne være at arrangere et seminar til afholdelse inden 2. behandlingen af forslaget. Det vil være afgørende for det fremtidige arbejde, og det vil være nødvendigt at få alle meningerne frem, at få koordineret dem og gøre nyttig brug af dem.

Vi skal afslutningsvis anmode om, at forslaget forinden 2. behandlingen henvises til Kultur- og Uddannelsesudvalget til en grundig drøftelse og bearbejdelse.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Tak til Inuit Ataqatigiits ordfører Juliane Henningsen. Er der bemærkninger fra salen?

Det er ikke tilfældet.

Tak til Juliane Henningsen, Inuit Ataqagiit, og vi fortsætter med partiernes ordfører og den næste er Malik Berthelsen, Siumut.

Malik Berthelsen (S)

Tak.

Naalakkersuisut starter deres forelæggelsesnotat vedrørende forslaget om lov til sprogpolitik med ordene:

”Det grønlandske sprog er en central del af det grønlandske folks kulturelle identitet. Sproget har således en kulturbærende funktion, der skal bevares, styrkes og samtidig udvikles.”

Vi i Siumut er fuldstændig enige i dette!

Vi ved jo alle sammen klar over, at vort sprog blev det officielle sprog den 21. juni dette år.

Formanden for Naalakkersuisut sagde blandt andet følgende ved selvstyrets indførelse:

”Denne dag er helt speciel vigtig dag, for vort sprog er blevet det officielle sprog netop i dag. Vort sprog kan ikke adskilles fra vores identitet, og det er derfor, vi i alle henseender skal arbejde for, at bruge det med større vægt i vort liv. Det skal jo ikke være sådan, at vi kun tænker på sproget som det officielle sprog, når vi holder vigtige taler.”

Vi i Siumut er selvfølgelig enige i disse udtalelser!

Men det er selvfølgelig skuffende, når man opdager, at den foreslåede sprogpolitik ikke indeholder samme ingredienser som Formanden for Naalakkersuisuts udsagn om vigtighed at vort sprog er blevet det officielle sprog, og ikke indeholder Formandens udtalelse om at sproget skal styrkes og udvikles.

Vi i Siumut har nemlig forestillet os, at sprogets status som det officielle sprog, vil have en mere mærkbar effekt for hele befolkningen. Men desværre mangler det i den foreslåede sprogpolitik.

For det eneste mærkbare er det af Naalakkersuisut kalder for nyskabelse, nemlig at arbejdspladser med flere end 10 ansatte skal til at have sprogpolitik. Og intet andet. Resten er bare fortsættelse af tingenes tilstand fra hjemmestyrets tid – altså man fortsætter med det velkendte fra vores barndom.

Det er ellers Siumut's ønske, at sprogpolitikken kommer til at indeholde med krav til selvstyrejede og private virksomheder, at når de over for deres klienter sender meddelelser og breve som det mindste at medsende et grønlandsk sprog version. Jeg kan som eksempel nævne de to vigtigste, nemlig Kalaallit Forsikring og Grønlandsbanken. Når vi opretter forsikring eller låner penge fra

banken, skrives forsikringens forklaringer og låneaftalen kun på dansk, så de ikke kan forstås af grønlandsk sprogede medborgere. Vi mener endvidere, at laves en forordning vedrørende reklamer i forretninger og arbejdspladser selvfølgelig også er på grønlandsk. I Nuukugeavis – læg mærke til Nuukugeavis – skrives de fleste reklamer udelukkende på dansk, som om udbyderne ikke er interesserede at udelukkende grønlandsksprogede ikke skal forstå deres tilbuds indhold.

Vi i Siumut mener, at vi politikere burde være dem, der gennem vore handlinger er førerhunde, hvis vort sprogs officielle status ikke kun skal være ord.

Efter vort sprogs status som det officielle sprog, bør det efterfølges krav til alle hjemmestyrets og kommunernes selskaber og administrationer. Ikke dem, der vil følge kravet. Men af ALLE. Dette gælder også for Inatsisartut og Naalakkersuisut. Hvis vi ikke kan kalde disse arbejdspladser for officielle, hvilke arbejdspladser kan vi så kalde de officielle arbejdspladser?

Vi er klar over, at kravet om at bruge det grønlandske sprog, vil komme til at ramme bestemte grupper i vort samfund. Men disse kommende problemer kan løses, ved at give disse grupper bedre muligheder for at tilegne sig vort sprog. Vi vil ikke støde de ikke grønlandsksprogede medborgere ud, absolut ikke. Men det skal til gengæld heller ikke resultere i at vi gør vort sprog overfladisk. Derfor bør kræve, at ikke grønlandsksprogede medborgere oplærer i vort sprog. Dette kan lade sig gøre, hvis man har viljen.

Vi skal ikke blive et samfund med tabt eget sprog, og på den anden side ikke behersker det danske og engelske sprog ordentligt. Vort sprog skal være det vigtigste sprog her i landet. Det vil styrke og ikke være et problem ved indlæring af det danske og det engelske sprog.

Vi har ikke noget at være ked af, at forlange at vort sprog bruges i Grønland. Vi byder alle folkeslag velkommen i vort land. Men vi forlanger, at hvis disse mennesker skal have det største udbytte af tilhørsforholdet her, skal de lære og kunne bruge og udtrykke sig på grønlandsk.

Vi skal færdiggøre vort sprogs officielle sprog med værdighed. Det skal vi gøre, ved at forlange at vort sprog bruges i Inatsisartut og Naalakkersuisut.

Vi er klar over, at vi ikke kan forlange dette i år eller i den nuværende valgperiode. Men hvis vi vil forlange det, kan vi allerede nu begynde at forberede os, ved at arbejde for at forbedre mulighederne

for oplæring af ikke grønlandssprogede.

Siumut gør det helt klart - hvad vi altid har gjort, at for os er det vigtigt at lære andre sprog som dansk og engelsk, ved siden af vort grønlandske sprog. For uden diskussion er disse sprog nøglen til unges videregående uddannelser. Derfor opfordrer vi forældre igen til at gøre det klart og forklare over for deres børn, hvor vigtigt det er at lære disse sprog.

Men disse sprog er ikke så "vigtige" at vi vil ofre vort sprog på den konto.

I dagens Nuuk kan vi se, hvor meget det danske sprog bruges alle steder.

Brugen af det danske sprog er så udbredt fra børnehavebørn til GU, at grønlandske børn taler med hinanden på dansk i hverdagen. Disse tilstande er selvfølgelig bekymrende, og passer meget dårligt med at vort sprog udråbes som det officielle sprog.

Jeg håber ikke, at den sidste udtalelse tolkes som danskerfobi. Derimod vil vi venligst bede alle partierne, om at vi samles om vort sprog, og ikke er uenige om det.

Vi forstår udmærket, at selv om danskere eller andre udlændinge lever i vort land i 10, 20 eller 30 år ikke får lært grønlandsk. For når sproget har nuværende politiske stadi, hvad skal de så bruge det grønlandske sprog til?

Selv om vi værner vigtigheden af det grønlandske, må vi indrømme, at det danske sprog vil fungere som det "vigtigste" sprog i flere steder. Såsom sundhedsvæsenet, teknisk betonedede arbejdspladser, juridisk betonedede arbejdspladser og højere læreanstalter.

Selv om vi ikke råber hurra for forslaget om sprogpolitik, er vi glade for at 2. behandlingen af forslaget behandles til foråret

Til sidst har vi første spørgsmål til Naalakkersuisut, nemlig "manglende sprogkunderskab skaber ikke alene udelukkelse af social medleven i samfundet, men også udelukker bedre levestandard gennem manglende mulighed for videre uddannelse". Hvilke planer har Naalakkersuisut på dette område.

Andet spørgsmål: Hvis arbejdspladser grundet manglende sprogpolitik og bryder loven og får bøde, vil Naalakkersuisut forlange at de laver sprogpolitik på deres arbejdsplads eller bliver de bare glemte, efter betalt bøde?

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Hermed har Malik Berthelsen, Siumut forelagt sit partiindlæg, og der er bemærkninger Juliane Henningsen, Inuit Ataqatigiit.

Juliane Henningsen (IA)

Tak. Jeg har lagt mærke til at lovforslaget, som har været til høring i januar og februar i år, er udarbejdet af den tidligere medlem af Naalakkersuisut, og forelagt af det nye medlem af Naalakkersuisut uden væsentlige ændringer. Derfor vil jeg spørge dig, hvad det er du er skuffet over. Lovforslagets rammer er udarbejdet af den tidligere medlem af Naalakkersuisut. Hvad er det, der burde have været anderledes? Hvad er det Siumut efterlyser, som mangler i lovforslaget? Dette forslag blev ellers forelagt i den tidligere valgperiode af Siumuts medlem af Naalakkersuisut. Tak.

Josef Motzfeldt, Formand i Inatsisartut (IA)

Ordføreren.

Malik Berthelsen (S)

Tak. Jeg kan ikke udtale mig om dette, da det er den tidligere medlem af Naalakkersuisut, som har udarbejdet sprogpolitikken. Men med hensyn til sprogpolitikken skyldes min skuffelse, at man ikke har forpligtiget udefrakommende til at lære sprog. Hvis vi bare skal fortsætte, som under Hjemmestyret, hvilke gavn får vi så af sprogpolitikken. Jeg kan ikke se, at dette forpligtiger udefrakommende til at lære sprog.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Isak Hammond, Inuit Ataqatigiit.

Isak Hammond (IA)

Tak formand.

Malik Berthelsen, du udtalte blandt andet, at Siumut ellers havde forestillet sig at sprogets status som det officielle sprog, vil have en mere mærkbar effekt for hele befolkningen. Hvad er det for en mærkbar effekt I ellers har forestillet dig? Eller hvad har Siumut forestillet sig, der skulle have sket fra den 21. juni frem til nu, samt hvad forestiller I jer med hensyn til fremtiden?

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ordføreren.

Malik Berthelsen (S)

Som jeg nævnte under mit indlæg lige før, havde vi håbet på et politik med en mere mærkbar effekt for hele befolkningen. Som eksempel nævnte jeg Kalaallit Forsikring, når vi opretter forsikring, står forsikringens forklaringer kun på dansk. Siumut mener derfor, at de nævnte virksomheder skal pålægges til udarbejde deres materialer på grønlandsk, så de også kan forstås af grønlændere.

Derudover skal vi nævne, at vi også håber, at man i fremtiden bruger vores nye officielle sprog rent politisk og administrativt, som landets første sprog. Men vi må indrømme, at dette ikke kan ske under dette valgperiode. Siumut finder det vigtigt, at vores grønlandske landsmænd samt tilkaldte, som ikke kan snakke grønlandsk, får lejlighed til at lære sproget.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Tak. Juliane Henningsen, Inuit Ataqatigiit.

Juliane Henningsen (IA)

Tak. Ordføreren nævnte at vi skal indføre vores officielle sprog med respekt, og at vi skal gøre dette ved at kræve at vores sprog bliver brugt hos de offentlige, i inatsisartut samt i naalakkersuisut. Det vil sige, at jeg kan forestille mig, at Siumut har en målsætning om, at kun det grønlandske sprog bliver brugt som det officielle sprog fra inatsisartuts talerstol. Hvis jeg har forstået dette rigtigt, er der så et forslag på vej fra Siumut?

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ordføreren.

Malik Berthelsen (S)

Som jeg nævnte lige før, mener Siumut, at arbejdet i inatsisartut i fremtiden skal foregå alene på grønlandsk. Vi nævnte ved samme lejlighed, at dette ikke kan ske under dette valgperiode, da vi respekterer vores kollegaer i inatsisartut, som er valgt demokratisk. Jeg kan dog på stående fod ikke sige noget om vil vil stille et forslag om der kun må tales grønlandsk i inatsisartut.

Josef Motzfeldt, Formand i Inatsisartut (IA)

Tak.

Kaali Olsen, Inuit Ataqatigiit.

Kaali Olsen (IA)

Ja, tak for et spændende indlæg. I dit indlæg nævnte du blandt andet at I er klar over, at kravet om at bruge det grønlandske sprog, vil komme til at ramme bestemte grupper i vort samfundet. Hvilke problemer forestiller I jer? Og hvad vil I gøre for at overvinde disse problemer?

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ordføreren.

Malik Berthelsen (S)

Det vil være mere passende om medlem af Naalakkersuisut svarede dette, idet dette blot er et citat fra dem. Eksempelvis er vi bekendt med at de rent grønlandsksprogede stilles dårligere end dansksprogede, eksempelvis kan vi ikke komme i uddannelse, hvis vi ikke kan tale dansk. Derfor er det glædeligt, at naalakkersuisut også har noteret dette. Jeg vil anbefale dig at stille spørgsmålet overfor Naalakkersuisut.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Tak. Juliane Henningsen, Inuit Ataqatigiit.

Juliane Henningsen (IA)

Jeg vil spørge om Siumuts tanke er, at man skal kunne tale grønlandsk for at blive godkendt til en opstilling her i landet, da jeg ved og kan forestille mig, at der er mange i landet, som ikke kan tale grønlandsk, samt om I vil tage dette alvorlige emne op i forbindelse med valgkampen?

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ordføreren.

Malik Berthelsen (S)

Jeg har lige svaret dig med, at vi på nuværende tidspunkt ikke har planer om at fremkomme med et forslag. Men du nævnte selv, at du med glæde har set indere, som har lært dansk, efter tre måneders oplæring, og at dette kun drejer sig om vilje. Hvis vi forestiller os, at der om fire år, kun snakkes grønlandsk her i inatsisartut, så er fire år lange i forhold til tre måneder. Vi forestiller os at fire års oplæring burde være nok.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Tak. Jane Petersen, Inuit Ataqatigiit.

Jane Petersen (IA)

Ja, du nævnte, at der er grund til at rose naalakkersuisut for deres arbejde med sprogpolitikken, og ved samme lejlighed siger du, at man ikke skal støtte udskydelsen af 2. og 3. behandlingen til forårssamlingen. Du nævner også, at Siumut har tanker om, at der udelukkende skal tales grønlandsk i inatsisartut. Jeg vil spørge om, hvordan Siumut ser på ytringsfriheden i fremtiden? Ytringsfrihed under globaliseringen, hvordan ser Siumut på dette?

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ordføreren.

Malik Berthelsen (S)

Vi roser ikke naalakkersuisut for deres kommende sprogpolitik, vi roser dem dog fordi de udskyder 2. behandlingen til foråret. De forklarer dette selv, med at udskydelsen er nødvendig på baggrund af bemærkningerne fra kulturudvalget under debatten om formandens åbningstale.

Hvad angår globaliseringen, så tilpasser vi os altid det lands normer, vi bosætter os i, uanset hvilken sted i verden, vi bosætter os. Vi mener, at dette også bør indføres i Grønland. Jeg kan ikke forestille mig, at de mange tyrkere, som bor i Danmark, kan få lov til at snakke tyrkisk i folketinget.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Tak.

Olga Poulsen Berthelsen, Inuit Ataqatigiit.

Olga Poulsen Berthelsen (IA)

Tak.

Mit spørgsmål, drejer sig om noget, som I selv nævnte klart, nemlig der i selvstyreloven står, at vores sprog er det officielle sprog. Samtlige partier har godkendt indførelsen af selvstyre, knap 76% af befolkningen har godkendt dette.

I betænkningens redegørelse om sprog står der klart og tydeligt, hvilke sprog, der skal bruges fra inatsisartuts talerstol. Hvorfor har I godkendt dette den gang, hvis I mener noget andet?

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ordføreren.

Malik Berthelsen (S)

Tak. Jeg skal præcisere, at der ikke er medlemmerne i kommissionen som skal bestemme, om vi skal tale grønlandsk fra talerstolen, det er heller ikke de afgående inatsisartut, som skal bestemme dette. Det er os som sidder her, som skal afgøre dette.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Aleqa Hammond, Siumut.

Aleqa Hammond (S)

Tak, jeg vil blot supplere med, at sige at Siumut mener, at det grønlandsk sprog er samlingspunktet her i Grønland. Sproget skal også være nøglen til integrationen. Det er ikke et spørgsmål, hvem der vil uddanne sig i hvad. Siumut efterlysning af et vigtigt spørgsmål, nemlig om naalakkersuisut klare udmelding om de vil bruge grønlandsk som det officielle sprog. Dette er et meget vigtigt punkt, og vi håber også, at vi alle samles omkring dette og udarbejde et klart politik for området.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Tak. Jane Petersen, Inuit Ataqatigiit.

Jane Petersen (IA)

Ja, du siger at vi ikke skal være et samfund, som har mistet sit sprog, hvordan skal jeg forstå det, da sprogområdet er af de bundne områder i selvstyre aftalen, og som er vedtaget af samfundet, af disse har ca. 10.000 ikke afgivet deres stemme. Har I nogle planer for at inddrage dem.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ordføreren.

Malik Berthelsen (S)

Vores udtalelse har ikke noget med afstemningen af selvstyret at gøre, jeg sagde - med Nuuk som eksempel - at det er bekymrende, at man er begyndt at tale dansk, selv om man er grønlandere.

Eksempelvis talte jeg i morges med en mor med en dansktalende mand, og de var bekymrede over, at deres datter, selv om de taler grønlandsk til hende, ikke vil bruge sit medfødte sprog grønlandsk, når hun bliver ung. Dette skyldes at når hun tager til øvelse i sang eller dans i institutionen, tales der dansk. Jeg er bekymret over forholdene.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Tak, Juliane Henningsen, Inuit Ataqatigiit.

Juliane Henningsen (IA)

Tak. Jeg er glad for at høre, at Siumut er enig i udskydelsen af dette lovforslags anden behandling til foråret. Derved kan vi med sikkerhed samarbejde omkring de mange spørgsmål og sager.

Jeg vil spørge Siumut, om de kan støtte ideen om en grundig undersøgelse af sprogbruget i samfundet, da vi mener, at det er nødvendigt med håndgribelige materialer til et femårig handlingsplan. Vi skal have klare data om, hvordan er sproget i arbejdspladserne, skolerne, institutionerne osv. Hvis vi ikke har faktiske data om disse, har jeg svært ved at se, hvad samfundet

har opnået. Derfor vil jeg spørge om i kan støtte ideen fremlagt af Inuit Ataqatigiit.

Tak.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ordføreren.

Malik Berthelsen (S)

Kort sagt jeg er enig i jeres udtalelse og vi vil samarbejde omkring dette.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Tak, Olga Poulsen Berthelsen, Inuit Ataqatigiit.

Olga Poulsen Berthelsen (IA)

Jeres udtalelse om servicering på grønlandsk er meget støtteværdigt. I sagsbehandlingsloven står der, at vi skal serviceres på vores sprog, uanset om vi er grønlændere, danskere, nordmænd, svenskere eller andre steder fra norden.

Du havde et eksempel med Grønlandsbanken og forsikringsselskaberne. Med hensyn eventuel krav for overfor dem, har I tænkt jer at komme med et lovforslag, også med hensyn til forbrugerne – os forbrugere skal kunne kontakte grønlandskbanken og forsikringsselskaberne, dette kan måske også løses igennem forordningen om forbrugerne. Kan vi ikke samarbejde omkring dette?

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ordføreren.

Malik Berthelsen (S)

Jeg ved ikke på hvilken grundlag, du spørger om dette, idet jeg ikke kan se, at vi er uenige omkring dette. Det vi er mere interesseret i, er, at mine eksempler med Grønlandsbanken og Forsikringsselskaberne bliver løst igennem krav, om at de skal servicere befolkningen mundtligt og

skriftligt, på de sprog som befolkningen kan forstå.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Tak. Inden fortsættelsen af debatten skal jeg erindre, at man skal være påpasselig med at nævne enkelte virksomheder, som ikke kan svare direkte. Jeg skal præcisere overfor Siumuts ordfører, at Selvsstyrekommisionen også har arbejdet med sagsbehandlingsloven. I sagsbehandlingsloven for Grønland, som er næsten identisk med sagsbehandlingsloven i Danmark, står det på tryk, at grønlandsk og dansk kan benyttes i Grønlands Hjemmestyre og i kommunerne - det drejer sig om ordet kan. Dette har vi også vedtaget i Inatsisartut og dette vil helt sikkert også blive taget op politisk, under arbejdet med sprogpolitikken.

Aleqa Hammond, Siumut.

Aleqa Hammond (S)

Jeg vil komme med en præcisering samt et supplerende bemærkning omkring det, som formanden nævnte, drejer det sig om sproget kan og samfundet rammes af disse problemer, da dette ikke stilles som et krav. Og på grund af hans uklare og usikre udtalelse rammes flertallet i salen som snakker grønlandsk.

Derudover mener jeg at den kommende uddannelsespolitik skal udformes med det grønlandske sprog som centralt status. Med en klar sprogpolitik indenfor uddannelsesområdet 10-15 år frem, må målet være at uddannelserne foregår på grønlandsk, og jeg mener at dette kan nås med klare udmeldinger. Det skal ikke være sådan, at du skal kunne tale dansk og engelsk, hvis du vil have en højere uddannelse.

Mine forbilleder er islændingene og færingerne, som kan gennemføre højere uddannelser udelukkende på deres eget sprog, selvom de godt kan tale andre sprog. Det skal heller ikke forstås sådan, at vi vil indføre grønlandskesprogede uddannelser, bare fordi vi ikke kan andre sprog.

Det er vigtigt med et klar og selvstændigt sprogpolitik. Dette kan også nås, hvis man tager vores sprogs officielle status alvorligt. Siumut efterlyser på det kraftigste, et klar og forpligtigende sprogpolitik. En klar forpligtigende politik vil også gavne udefrakommende folk.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ordføreren tog bemærkningerne til efterretning. Næste taler er Hans Enoksen, Siumut.

Hans Enoksen (S)

Tak Formand. Efter at have fulgt med i debatten, nævnes flere gange dem, der ikke kan tale grønlandsk, og placeres centralt i debatten, idet de kan få problemer.

Men nu er vores sprog blevet det officielle sprog, som efter folkeafstemningen fik et opbakning på 75% af befolkningen, dette kan man ikke stille spørgsmålstejn ved, da dette er indført med befolkningens opbakning. Men det ærgelige er, at man fokuserer på dem der ikke kan tale grønlandsk. De rent grønlandsksprogedes muligheder har i mange år været lukkede, det er der ingen som nævner. Derfor har du Siumuts ordfører Malik Berthelsen mit fulde opbakning til dit indlæg om beskyttelse af vores sprog samt at der skal gives mulighed for flertallet i samfundet. Tak.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Tak. Justus Hansen, Demokraterne.

Justus Hansen (D)

Tak. Jeg snakker normalt dansk. Vi drøfter sprogpolitikken samt det grønlandske sprog. Jeg bliver derfor nødt til at rejse mig som jeg plejer, som en fra vestgrønland, østgrønland eller fra Avanersuaq. Jeg kan som et eksempel ikke forstå en fra nordgrønland og det vestgrønlandske sprog, hvad er det?

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ordføreren.

Malik Berthelsen (S)

Naalakkersuisut redegjorde, at der er vist fire dialekter i grønland. Det vil sige dem fra Avanersuaq (Thule), Vestgrønlændere samt østgrønlændere, ja, tre. Vestgrønlandsk er det grønlandske sprog,

ligesom østgrønlandsk er det.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Tak. Debatten vil fortsætte og forslaget til Inatsisartut lov om sprogpolitik, som er fremlagt af Naalakkersuisut med henblik på feedback til det videre arbejde, skal jeg erindre om selvstyrelovens § 20, hvor vi heldigvis har lejlighed til at stadfæste at vores sprogs officielle status. Der er mange love som vi selv har vedtaget, eksempelvis vores egen forretningsorden i inatsisartut, hvor der i § 53 står "Mødet i Landstinget skal foregå på grønlandsk, men kan følges med på dansk. Såfremt et medlem er rent dansksproget, skal der være mulighed for at kunne følge med på grønlandsk".

Disse skal I huske på i den videre debat. Olga Poulsen Berthelsen, Inuit Ataqatigiit.

Olga Poulsen Berthelsen (IA)

I Selvstyrelovens § 20 står der, at det grønlandske sprog er det officielle sprog i Grønland. Har Siumut forstået dette som, at vi udelukkende skal tale på grønlandsk? Sådant skal dette ikke forstås i følge bemærkningerne til loven. Derfor vil jeg stille dette spørgsmål; Har Siumut tanker om forslag til ændring af Selvstyrelovens § 20?

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Tak.

Malik Berthelsen (S)

Siumut har ingen planer om ændring af § 20, men i § 20 står der klart at: Det grønlandske sprog, er der officielle sprog i Grønland.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Hans Enoksen, Siumut.

Hans Enoksen (S)

Tak formand. Jeg vil overfor Demokraternes ordfører Justus Hansen nævne, at der ikke er forskelsbehandling her i landet. Avanersuarmiuts sprog er det grønlandske sprog, det vestgrønlandske sprog er det grønlandske sprog og det østgrønlandske sprog er det grønlandske sprog. Der skal ikke være forskelsbehandling i samfundet, de hører sammen, og vi har respekt for deres sprog og dialekter, derfor skal man ikke forsøge at gøre dette tvivlsomt ved at tage udgangspunkt i det vestgrønlandske sprog. Vi er ét folk, med hver sin egen dialekt, dette respekterer vi. Tak.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Tak. Den næste er Olga Poulsen Berthelsen, Inuit Ataqtigiit.

Olga Poulsen Berthelsen (IA)

Jeg vil ikke komme med en gentagelse, men er dog nødsaget til at vende tilbage til selvstyrelovens § 20. Når vi udarbejder og godkender love eller bekendtgørelser, er der normalt bemærkninger til disse. I disse bemærkninger præciseres lovens indhold konkret.

Hvordan har Siumut forstået bemærkningerne til Selvstyrelovens § 20?

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ordføreren.

Malik Berthelsen (S)

Siumut har forstået dette på denne måde, at grønlandsk er hovedsproget i Grønlands Selvstyre og i de offentlige arbejdspladser. Vi håber at dette også bliver indført i fremtiden.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Aleqa Hammond, Siumut.

Aleqa Hammond (S)

I Selvstyrelovens § 20 står det at grønlandsk er det officielle sprog i Grønland.

Dette er ikke ensbetydende med at man vil placere andre sprog dårligere. Det skal forstås at samfundets daglige sprog er på grønlandsk. Dette lov som vi fik vedtaget med stort flertal forpligtiger, at vi i fællesskab udarbejder et klart, visionært samt forpligtigende sprogpolitik indenfor uddannelses- og arbejdsmarkedsområdet, offentligt administration, institutionsområdet og lignende områder. Dette betyder, at os der snakker grønlandsk, og som modtagere af udefrakommende folk, kan modtage arbejdskraft, uden det store spørgsmål. Siumut mener, at dette vigtigt og vil samarbejde om dette.

Inuit Ataqtigiits henvisning til konference støtter vi fuldt ud, da vi har store punkter til et klarere politik indenfor området.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Taget til efterretning, Kim Kielsen, Siumut.

Kim Kielsen (S)

Tak. Man forsøger at sætte tvivl om § 20 i Selvstyreloven, det står klart og tydeligt, at det grønlandske sprog er det officielle sprog, dette fik vi at vide den 25. november om aftenen, vi var 21.355 som stemte ja, med glædes tårer. Dette burde man huske.

Vores bedsteforældre skal kunne henvende sig til de offentlige på deres eget sprog, dette er Siumuts realistiske målsætning. Vi vil ikke udelukke andre sprog, men vi er 21.355, som vil arbejde for at vores bedsteforældre og andre ren grønlandsk sprogede får bedre muligheder. Tak.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Karl Lyberth, Siumut.

Karl Lyberth (S)

Tak. Vi skal alle benytte enhver lejlighed, og jeg vil gerne benytte mit for at sige, at man selvfølgelig ikke kan stille spørgsmålstejn ved, at det grønlandske sprog er det vigtigste sprog.

Det jeg vil sige er, at vi alle skal opfordre vores børn og unge til også, at lære andre sprog. Det er vigtigt at de også lærer andre sprog, hvis man vil have et godt liv i fremtiden, men dette skal ikke ske på bekostning af det grønlandske sprog. Det grønlandske sprog vil altid være hovedsproget, og det vigtigste sprog i vort land, og vi vil altid benytte sproget. Det skal dog nævnes, at vi herfra skal sige til børnene, teenagerne samt til de unge, at vi har vores eget sprog men, hvis man vil have en god uddannelse og opnå andre ting, er det vigtigt at lære andre sprog - det skal man ikke glemme.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Den næste er Juliane Henningsen, Inuit Ataqatigiit.

Juliane Henningsen (IA)

Tak. Jeg har lagt mærke til, at jeres udtalelser også er baseret på forholdene her i Nuuk. Det er ikke en sensation, at der snakkes mere dansk i Nuuk i forhold til andre steder, da der bor flere tusinde dansksprogede i byen.

Jeg har lagt mærke til følgende af dine udtalelser; at det danske sprog benyttes fra børnehaver til gymnasierne i den omfang, at vores grønlandsk medborgere er begyndt at tale dansk til dagligt, og at dette i følge jeres mening ikke harmonerer med vores grønlandske sprogs status.

Hvordan skal vi tilpasse børneinstitutionerne og gymnasierne i forhold til vores sprogs officielle status?

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ordføreren.

Malik Berthelsen (S)

Jeg nævnte lige før min samtale i morges med en mor med en dansktalende mand, som fortalte at hun flere gange ellers har opfordret om, at der tales grønlandsk i danse- og musikskolen, men dette sker aldrig. Jeg mener, at vi skal tage hendes budskab alvorligt. Derfor må vi finde politiske løsninger, og jeg håber, at vi kan samarbejde omkring dette.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Tak. Akitsinnguaq Olsen, Siumut.

Akitsinnguaq Olsen (S)

Ja tak. Jeg er glad for, at man gentagne gange stiller spørgsmål til Siumut om, hvad vil I gøre? Hvilken sprog vil I bruge? Hvad er jeres målsætninger? Der er Siumut endnu engang foregangsmand for sine markante bemærkninger omkring sproget.

Derudover vil jeg anmode ordføreren om, at uddybe sine bemærkninger om, at vi skal fuldende vores sprogs officielle status med respekt, samt at vi ikke skal være tilbageholdende om, at kræve, at vi skal bruge vores sprog. Dette fordi vi skal snakke dansk lige så snart du ankommer til Danmark, og derfor skal vi ikke beklage, at vi også kræver at man skal snakke grønlandsk når man betræder landet. Dette kræver gensidig respekt og vi skal heller ikke udelukke, at vi også skal lære andre sprog. Tak.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Jeg skal efter anmodning fra ordføreren anmode den sidste taler om konkret at sige, hvad det er hun vil have uddybet.

Akitsinnguaq Olsen (S)

Jeg vil gerne have uddybet ordførerens bemærkninger på side to som er; at vi ikke skal være tilbageholdende om, at kræve at vi skal bruge vores sprog.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ja, man må forvente, at dette blive behandlet i udvalget, Malik Berthelsen, ordføreren.

Malik Berthelsen (S)

Grundet til dette er, at vi har været afskrækket eller tilbageholdne til at forlange at vi skal tale grønlandsk i tinget. Derfor skal vi ikke være tilbageholdne til, at forlange at der skal tales grønlandsk.

Dette er skrevet med disse tanker.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Tak. Aleqa Hammond, Siumut.

Aleqa Hammond (S)

Jeg er glad for, at vi lever i et samfund med klare ønsker til sproget, og at der findes et Selvstyrelov, som indeholder vores sprog. Jeg er altid stolt, når jeg under mine rejser møder stammefolk, oprindelige folk, som er misundelige over det, vi har opnået. Mange oprindelige folk mister deres sprog dagligt. Vi burde være stolte over, at vi her i landet har et sprogsekretariat, sprogscole og at vi kan studere sprog på højere plan - dette er kun et skridt, som viser vores identitet, samt vores høje prioritering af vores sprog. Jeg mener, at disse forhold kan forbedres med respekt for demokratiet, og at vi i vores hjem bør drøfte disse forhold.

Fremmede forskere siger, at når sprog ikke bruges i hjemmet længere, dør sproget. Derfor skal en moders bekymring over sprogbruget i hjemmet, tages alvorligt af den lovgivende forsamling.

Derfor mener jeg, at læring af fremmedsprog ikke skal ske på bekostning af vores oprindelige sprog. Derfor vil Siumut arbejde fælles om dette område, som ikke hadsk overfor fremmede.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Tak. Olga Poulsen Berthelsen, Inuit Ataqatigiit.

Olga Poulsen Berthelsen (IA)

Ja, Juliane Henningsens spørgsmål lige før, blev ikke besvaret. Derfor vil jeg gerne have et svar. I mener, at det ikke er passende, at det danske sprog er så dominerende i børneinstitutionerne og i gymnasierne. Du mener i dit indlæg, at dette ikke hænger sammen vores officielle sprogs status.

Derfor spurgte vi om, hvordan I vil få disse til at hænge sammen, hvordan? Det kan være at vi kan samarbejde om dette, hvad er Siumuts tanker?

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ja, det er op til ordføreren om han vil svare på spørgsmålet eller bemærkningen. Ordføreren.

Malik Berthelsen (S)

Vi har allerede præciseret, at vi er bekymrede over forholdene. Derfor forestiller Siumut sig, at der skal udarbejdes et forordning, der siger, at det grønlandske sprog skal være den daglige sprog i børneinstitutionerne. Dette mener vi på baggrund af den bekymrede moders krav.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Tak og vi siger tak til Siumuts ordfører Malik Berthelsen. Vi fortsætter med partiordførerne og den næste er Andreas Uldum, Demokraterne.

Andreas Uldum (D)

Tak. Demokraterne vil gerne være med til at arbejde for, at denne lov om sprogpolitik bliver vedtaget.

Demokraterne kan dog se lidt for mange muligheder i loven. For eksempel står der:

Citat: Lovforslaget om sprogpolitik er nyskabende, idet offentlige virksomheder og myndigheder samt private virksomheder af en vis størrelse nu er mødt af et lovkrav om at udarbejde en sprogpolitik.

Citat slut

På den måde kan enhver virksomhed selv bestemme hvilket sprog de vil anvende. Hvis man tager en privat børnehave som et eksempel, så kan de i deres sprogpolitik skrive, at de anvender sproget Tysk, men at man har mulighed for at henvende sig på grønlandsk.

En præcisering ønskes endvidere, hvad angår sanktionerne, hvis loven om sprogpolitik ikke følges, Demokraterne vil gerne have præciseret hvor stor en bøde eller sanktion virksomhederne får.

Demokraterne bakker naturligvis op omkring Naalakkersuisut's forslag om at 2.- og 3. behandlingen af forslaget udsættes til forårsmødet 2010. Da dette samtidig vil give mulighed for en uddybende orientering til befolkningen og relevante parter om såvel forslaget indhold som dets implementering.

Demokraterne støtter dette forslags hovedtræk og henviser det til en grundig udvagsbehandling i Inatsisartuts udvalg for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Vi siger tak til Demokraternes ordfører Andreas Uldum. Det næste er bemærkninger fra salen, Jens Immanuel, Siumut.

Jens Immanuel (S)

Tak. Demokraterne siger, at de kan se lidt for mange muligheder i loven. Hvordan har Demokraterne forstået dette, hvad sprog angår?

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ordføreren.

Andreas Uldum (D)

Jeg skal lige først spørge dig først om sprogpolitikken. Jeg sagde under mine eksempler, at der er lidt for mange muligheder, og skal forstås på denne måde, at da vores sprog er det officielle sprog, så kom jeg med et eksempel om, at børnene i institutionerne så kan lære tysk til dagligt. Vi vil gerne have belyst, hvilke sprog der er det vigtigste.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Aleqa Hammond, Siumut.

Aleqa Hammond (S)

Ja, jeres indlæg består i hovedtræk som bemærkning til Naalakkersuisuts lovforslag, samt indførelse af sprogpolitik i det offentlige eller i arbejdspladserne.

Jeg vil i den sammenhæng spørge Demokraterne om, hvordan de har forstået, at det grønlandske sprog er det officielle sprog uddannelsesmæssigt, politisk samt i den daglige administration, og om de har et politik indenfor området?

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ordføreren.

Andreas Uldum (D)

Vi respekterer, at det grønlandske sprog er det officielle sprog i landet, men vi respekterer også fremmede sprog. Demokraternes grundlæggende politik er, at det grønlandske er hovedsproget.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Tak. Akitsinnguaq Olsen, Siumut.

Akitsinnguaq Olsen (S)

Tak. På vegne af Demokraterne efterlyste Andreas Uldum forskellige forhold. Da I er med i koalitionen i Naalakkersuisut vil vi i Siumut gerne høre, hvilke planer I har hvad angår udvikling. I efterlyser videreudvikling, nu da I sidder i naalakkersuisut, må I vil også have målsætninger, kan du uddybe dette.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ordføreren.

Andreas Uldum (D)

Tak for spørgsmålet. Det vigtigste arbejde, må være høring overfor befolkningen samt tilhørende debat i samfundet. Vi skal selvfølgelig høre befolkningens mening.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Jens Immanuelson, Siumut.

Jens Immanuelson (S)

Ja, tak. I grundloven har man stadfæstet, at det grønlandske sprog er hovedsproget, hvad mener Demokraterne om at sproget benyttes i hele landet og i samtlige arbejdspladser?

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ordføreren.

Andreas Uldum (D)

Tak for spørgsmålet. Det har vi ikke noget imod. Men folk med andre sprog skal også mulighed for at kunne rette henvendelse, det er vigtigt, at vi er åbne over for dette.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Aleqa Hammond, Siumut.

Aleqa Hammond (S)

Ja, da vi havde afstemning om selvstyre, stemte knap 76% ja, også hvad angår sproget. Det vil sige at det grønlandske sprog er det officielle sprog. Du snakker om høring, hvilken høring?

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ordføreren.

Andreas Uldum (D)

Der er med henblik på udformning af sprogpolitikken, jeg sagde dette. Ordførerne kom med hver sit bemærkning til loven, eksempelvis Inuit Ataqatigiits ordfører. Vi mener, at den skal sendes til høring med henblik på fælles udformning.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Finn Karlsen, Atassut.

Finn Karlsen (A)

Tak. Jeg fik pludselig lyst til at stille spørgsmål, da du sagde, at I betragter det grønlandske sprog som hovedsproget, og på den anden side siger I, at I ikke har indvendinger til at der stilles krav overfor virksomhederne. Men du nævnte også, at loven giver lige for store muligheder, eksempelvis når der stilles bestemte krav overfor virksomhederne - hvad er det rigtige? Skal loven give mindre muligheder? Giver vores sprogs officielle status, for store muligheder?

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ordføreren.

Andreas Uldum (D)

Det er det stik modsatte. Der er for store muligheder, hvad angår andre sprog, eksempelvis sprog vi ikke benytter. Der er mange som taler grønlandsk, dansk samt engelsk her i landet, og vi skal undgå at bruge sprog som vi ikke kan forstå.

Jeg kan eksempelvis nævne Siumuts ordfører, som nævnte at han dårligt kan forestille sig, at der gives mulighed for at snakke tyrkisk i det danske folketing.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Akitsinnguaq Olsen, Siumut.

Akitsinnguaq Olsen (S)

Ja tak. Jeg vil gerne have at du præciserer, hvilke initiativer du snakker om. Du har selv fulgt med, da 74% sagde ja til Selvstyre, og efterfølgende blev vores sprog det officielle sprog. Du bedes præcisere, hvilke høringer du ønsker.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ordføreren.

Andreas Uldum (D)

Jeg vil gerne arbejde på, at Sprogpolitikken bliver præciseret. Sprogpolitikken blev forelagt første gang under forårssamlingen 2006, dette er udgangspunktet. Den skal sendes til høring i samfundet for at høre, hvad de ønsker som skal indsættes i sprogpolitikken, det er det vi vil arbejde på.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Kristian Jeremiassen, Siumut.

Kristian Jeremiassen (S)

Tak formand. I Demokraternes indlæg, blev følgende ord brugt. Demokraterne betragter, at der gives for store muligheder i loven. Det er godt, at loven giver store muligheder, og at den åbner muligheder. Men du kom med eksempler, du citerer og efterfølgende kom du med andre eksempler, hvilke andre store muligheder er der i loven - som du ikke nævnte i dit indlæg?

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ordføreren.

Andreas Uldum (D)

At der kan gives sanktioner og bøder, hvis man ikke udarbejder en sprogpolitik. Men der står ikke noget om bødens størrelse. Der står også, at der kan gives sanktioner, men der står ikke noget om hvordan.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Tak. Alle de spørgsmål som efterlyses, er oplagte til at blive taget op i forbindelse med udvalgsarbejdet, og efter tre partiers indlæg, har jeg konstateret, at man er taknemlig for at 2. og 3. behandlingen udskydes til foråret 2010, da partierne vil have tid til arbejdet og vil give mulighed for at sende forskellige spørgsmål til høring.

Den næste er Aleqa Hammond, Siumut.

Aleqa Hammond (S)

De vigtigste sprog er hovedsproget, og det vigtigste sprog, når det bliver brugt. Dette skal man respektere, da dette står i loven. Dette forpligter også til, at det skal præciseres, hvordan dette skal bruges med rammer, således at grønlandsktalende og andre som taler andre sprog kan forstå indholdet.

I jeres afslutning nævnes, at Demokraterne støtter de vigtigste punkter i lovforslaget, derfor vil jeg spørge om, hvilke punkter I ikke støtter?

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ordføreren.

Andreas Uldum (D)

Jeg har allerede nævnt, hvad der er vi vi have præciseret og jeg skal beklage, hvis jeg har brugt

forkerte ord.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Jens Immanuelson, Siumut.

Jens Immanuelson (S)

Tak. I støtter at samtlige arbejdspladser i landet forpligtes til at udarbejde sprogpolitik, hvad vi I derudover arbejde for at vores sprog bliver brugt?

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ordføreren.

Andreas Uldum (D)

Jeg koncentrerer mig om dette, vi skal nok vende tilbage når tiden er til dette.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Karl Lyberth, Siumut.

Karl Lyberth (S)

Tak. Vi betragter altid Inatsisartuts talerstol, som det vigtigste talerstol, og selvfølgelig skal udtalelserne derfra tages alvorligt, derfor vil jeg på baggrund af jeres indlæg spørge dig meget kort, jeg citerer "hvis dette bliver tilfældet, skal hver virksomhed selv bestemme, hvilket sprog de vil benytte" citat slut.

Derfor skal jeg spørge Demokraterne om de inderligt ikke har forstået, hvilke sprog det drejer sig om. Enhver kan forstå, at det drejer sig om det grønlandske sprog, det ved alle. Det er derfor jeg indledningsvis sagde, at dette sal og ikke mindst talerstolen skal bruges fornuftigt. Da dette drejer sig om vores sprog. Derfor kan jeg ikke forstå, at I skriver sådan, hvor I er i tvivl om dette drejer

sig om det grønlandske sprog eller det tyske.

Vi skal arbejde, ved at tage dette alvorligt, og ikke - jeg siger ikke noget, da dette kan være forkert.
Tak.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ordføreren.

Andreas Uldum (D)

Jeg ved ikke, hvordan jeg skal svare, dog er vi ikke i tvivl om, at det drejer sig om det grønlandske sprog.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Og nu medlem af Naalakkersuisut for Fiskeri, Fangst og Landbrug.

Ane Hansen, Medlem af Naalakkersuisut for Fiskeri, Fangst og Landbrug (IA)

I har rejst et meget interessante tanker, som jeg har spekuleret over og vil stille et spørgsmål til eksemplerne. Hvis vi eksempelvis siger ja til, at Alcoa kan anlægge aluminiumsværk, vil man måske indledningsvis have en masse fremmed arbejdskraft. Det kan endda være en masse kinesere. Disse vil anlægge børneinstitutioner, og hvis børnene kun skal være her i landet i 2 år, hvordan har I så tænkt jer, at disse skal lære det grønlandske sprog? Du nævnte nemlig noget lignende - hvis jeg ikke har misforstået dig.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ordføreren.

Andreas Uldum (D)

Det er selvfølgelig muligt for de nye indbyggere her i landet, at lære grønlandsk og selvfølgelig er

vi også taknemlige, når de vil lære grønlandsk. Jeg håber, at de eventuelle nye ansatte også vil lære deres børn grønlandsk, hvis de vil bo her i landet. Vi skal selvfølgelig også give dem redskaber til deres tilpasning og jeg håber også, at den kommende sprogpolitik vil give dem gode rammer.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Tak, hermed er vi færdige spørgsmål til Demokraternes ordfører. Næste taler er Atassuts ordfører Finn Karlsen.

Finn Karlsen (A)

Tak.

Indledningsvis skal vi fra Atassut udtale, at vi er tilfredse med at Naalakkersuisut tilsigter, at anden og tredje behandlingen af den fremlagte lovforslag, udskydes til inatsisartuts næstkommende forårssamling.

I forbindelse med arbejdet med lovforslaget, kom det meget hurtigt frem, at forslaget skal behandles med omhu, og derfor skal man ikke være i tvivl om, at Atassut vil samarbejde tæt omkring dette i Inatsisartuts Udvalg for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke.

Med hensyn til arbejdet omkring sprogpolitikken er en af de vigtige områder, at der tages en beslutning om hvilken af sprogene som er det afgørende, så længe der er behov for oversættelser i forbindelse med lovgivningsarbejde. I forbindelse med beslutning af dette område er det vigtigt at man kommer med ærlige meninger og sprogets evne her i landet.

Når man i forbindelse med arbejdet med dette forslag, kikker på de love som er blevet udarbejdet er det utroligt at man kan underskrive love med så mange fejl.

Efter at have sagt disse, skal Atassut udtale, at vi finder det vigtigt, at man fremmer lysten til at arbejde med brugen af vores sprog med varighed og ikke mindst at man holder vågent øje med , hvilke læringsredskaber der er bedst. Hvis vi ikke gør dette vil man altid sætte grænse for spredning og udvikling af vort sprog. Det er ikke kun fremmede som har svært ved at lære vort sprog, men

også vores landsmænd har svært ved det. Hvis vi skal sikre det grønlandske sprogs eksistens, er det derfor meget vigtigt med løbende vurderinger af undervisningsmetoderne.

Naalakkersuisoq sagde i sit forelæggelse, jeg vil gerne citere, hvis det er muligt:

“Det fundamentale skift mellem det grønlandske sprog som hovedsprog til officielt sprog skal ses i sammenhæng med den eksisterende immigration og tilgang af arbejdskraft samt udsigterne til en forhøjet tilgang af udefrakommende arbejdskraft på nogle områder”. Citat slut.

Atassut mener at det er vigtigt at Naalakkersuisoq kommer med uddybende redegørelse desangående.

Efter færdiggørelsen af Selvstyrekommissionens arbejde, har samtlige partier under oplysningskampagnen med stor vigtighed og glæde flere gange nævnt, at man har stasfæstet det grønlandske sprog som det officielle sprog. Atassut skal derudover nævne, at dette vil blive brugt også fordi det i Selvsyrelovens § 20 står kort og tydeligt, at " det grønlandske sprog er det officielle sprog i Grønland".

Derfor skal vi spørge Naalakkersuisoq, hvordan disse trykte ord skal forstås?

Derudover står der i lovforslagets § 1. stk a står der “Ved at sikre at det grønlandske sprog der samlede sprog og ved at sikre at dette bliver brugt i samfundet.” Citat slut.

Vi er interesseret at dette bliver præciseret.

Atassut finder det meget vigtigt at vores børn o gunge får lært andre sprog.

Alligevel kommer mange unge ud fra folkeskolen uheldigvis uden at have lært fremmede sprog, vores grønlandske medborgere har idag ingen mulighed for at tage erhvervmæssig uddannelse, da deres karakterer fra folkeskolen i dansk er for lave. Vi vil benytte lejligheden til at spørge Naalakkersuisoq, hvilke initiativer hun vil tage fat i for at få disse vores grønlandske medborgere, som ikke har de nødvendige karakterer i fremmed sprog, til at tage en erhvervmæssig uddannelse? Efter godkendelsen af at det grønlandske sprog status som det officielle sprog

Afslutningsvis så tror Atassut, at man ved at sprede de positive tiltag, kan få samfundet og de enkelte mennesker til at forbedre og lære færdighederne i fremmed sprog. Vi tror at vi derved kan opnå, at de unge får lært at bruge de rigtige sprog og at man kan bane vejen for at de kan bruge sprogene med vilje og respekt.

Med disse bemærkninger til Inatsisartutlov om sprogpolitik og indstiller at forslaget bliver taget op i Udvalget for Kultur, Uddannelses, Forskning og Kirke inden anden behandlingen.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Tak til Atassuts ordfører og næste er Olga Poulsen Berthelsen, Inuit Ataqatigiit.

Olga Poulsen Berthelsen (IA)

Tak. Atassuts ordfører fremkommer med store og forkerte anklager overfor Naalakkersuisut, dette er måske også en rigtig fremgangsmåde, idet vi Inatsisartut skal aktivt deltage i at sagen afsluttes med en god resultat.

I forbindelse med sprogpolitikken er det et spørgsmål, om hvem der skal sikre kvaliteten af de enkelte partiers indlæg. Vi har alene i dette indlæg fundet op til 10 fejl, hvem skal sikre at dette ikke sker.

Josef Motzfeldt, Formandn for Inatsisartut (IA)

Ordføreren.

Finn Karlsen (A)

Ja tak. Selvfølgelig kan vi fejle. Men jeg siger ikke at Naalakkersuisut har begået et fejl, men deres henvisninger. De henvises blandt andet til § 7a i Landstingslov nr. 21 af 30. oktober 1998, hvor der er brugt 17 ord som er underskrevet, der kan man ikke forstå 2 ord. Det er disse vi nævner.

Jeg bruger dette som eksempel. Vi kan selvfølgelig også fejle, men det vi nævner er, at der er fejl i det lov, som er underskrevet og fulgt af Inatssartut, Derfor siger vi, at "underskrevet" og godkendt.

Jeg nævnte, at der i en paragraf med 17 ord, er flere fejl, som er underskrevet og godkendt af Inatsisartut. Det er disse vi påpeger.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Aleqa Hammond, Siumut.

Aleqa Hammond (S)

Jeg er enig i Atassuts ordfører, da det er vigtigt, at der skal være kvalitet i de love, som danner rammer og grundlag for samfundet.

Atassuts ordfører nævnte konkrete initiativer og ikke mindst nævner, at man skal holde styr på, hvilke redskaber der er bedst også resultatmæssigt i undervisningen. Jeg vil gerne have, at du kommer med præcisering om, hvad man kan holde styr på og hvordan.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ordføreren.

Finn Karlsen (A)

Ja tak. Det vi tænker på er, at der er en stor mangel på undervisningsmaterialer i forbindelse med de lokale og udefrakommendes undervisning på grønlandsk, men forholdet bliver selvfølgelig bedre gennem årene. Men vi efterlyser bedre forhold, og at man skal holde vågen øje med dette område, det er dette vi mener. Derudover mener vi, at dette vil hjælpe på viljen til at lære sproget, da der ikke er så mange som vil lære dette. Hvis forholdene bliver forbedret og man holder vågent øje med forholdene, så vil oplæringsniveauet blive forbedret - det vil sige de udefrakommendes vilje til at lære det grønlandske sprog.

Det siges, at det er meget svært at lære de grønlandske sprog, dette gælder også for vores medborgere. Der er nogle af vores grønlandske medborgere, som ikke taler grønlandsk. Disse er vores tanker omkring forbedring af forholdene ved at forbedre undervisningsmaterialerne og tilsynet med dette område.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ja, jeg skal lige overfor medlemmerne erindre om, at I først kan begynde at tale, når mikrofonen er blevet rødt, når dette ikke bliver fulgt, kan tolkene ikke følge med.

Næste taler er medlem af Naalakkersuisut for Sociale anliggender.

Maliina Abelsen, Medlem af Naalakkersuisut for Sociale anliggender (IA)

Jeg er helt enig i at det grønlandske sprogs status som det officielle sprog, men jeg er en del af resultatet, for manglende sprogpolitik igennem de sidste 20-30 år. Jeg spekulerer tit på, hvornår vi kan sige, at vi allesammen kan tale grønlandsk. Hvad er det vi skal opnå eksempelvis, hvis vi skal have en god sprogpolitik? Hvilke forhold er det, der skal forbedres og jeg ærger mig over, at Atassuts indlæg kun er skrevet på grønlandsk.

Jeg vil afslutningsvis nævne det vigtigste, nemlig at vi ikke skal udelukke andre sprog, disse kan uden de store problemer ligestilles. Det skal ikke være den ene eller begge. Men måske begge to, men hvad er det, der skal til for, at vi kan iværksætte dette.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ordføreren.

Finn Karlsen (A)

Ja. tak. Som jeg nævnte har mange af vores grønlandske medborgere og ikke mindst udefrakommende i mange år ikke lært grønlandsk, når de ankommer, måske på grund af manglende materialer. Jeg nævnte i mit indledning at vi ikke har forberedt os ordentligt efter hjemmestyrets indførelse indtil idag. Vi må indrømme, at vi ikke har været dygtige nok til at tilbyde udefrakommende om oplæring af vores sprog.

Vi vil efter indførelsen af sprogpolitikken kunne give bedre muligheder, og det er derfor vi sagde, at undervisningsmaterialerne ikke burde se ud som dem vi har idag, vi skal blive ved med, at finde noget der bedre. Vi skal blive ved med, at finde bedre, attraktive og formålstjenlige

undervisningsmaterialer og vi mener herved, at der vil være større vilje til oplæring.

Vi siger hermed ikke, at vi kun skal satse på det grønlandske sprog, men det vi nævner her er sprogpolitikken, samt det grønlandske sprogs officielle status. Atassut mener, at det er meget vigtigt at vi også få lært andre sprog, og det er derfor vi nævner, at det er meget vigtigt at børn og unge får lært fremmede sprog. Men uanset, vigtigheden af dette emne, er der i vort land mange som er hængt af, hvad oplæring af fremmede sprog angår, desværre. Man burde give disse folk en uddannelsesmulighed, ved at bruge det grønlandske sprog alene. Derfor stiller vi et spørgsmål om, hvad Naalakkersuisuts politik er overfor disse rent grønlandsksprogede medborgere?

Men vi skal blive ved med at finde bedre uddannelsesmaterialer, for at forhøje viljen til oplæring.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Tak. Harald Bianco, Inuit Ataqatigiit.

Harald Bianco (IA)

Jeg vil snakke på Grønlandsk. Olga Poulsen Berthelsen spurgte om de love, som er underskrevet, selvom de er behæftet med fejl, og du nævnte, at det er meget vigtigt, at disse underskrevne love ikke er behæftet med fejl. Vil du hermed sige, at den ikke-underskrevne lov ikke skal underskrives, hvis der er fejl?

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ordføreren.

Finn Karlsen (A)

Dette er ikke vores mening, da det er mig som har skrevet dette, er det selvfølgelig mit ansvar. Men det jeg nævner, at der ikke burde være fejl i de love som befolkningen skal følge, og som Inatsisartut har vedtaget og underskrevet. Når vi selv skriver begår vi også fejl, enhver kan fejle. Der bliver foretaget korrekturlæsning af lovforslagene, og disse bliver forelagt og efterfølgende underskrevet, når kvaliteten er god nok. Det er dem jeg nævner.

Hvis jeg har begået et fejl, er dette alene mit ansvar.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Tak, Jane Petersen, Inuit Ataqatigiit.

Jane Petersen (IA)

Atassuts ordfører nævner, at der er mange unge, som forlader folkeskolen med begrænset ordforråd indenfor fremmedsprog. Hvilke forslag vil Atassut stille for at løse dette problem? Har I planer om forslag til dette? Derudover ønsker Atassut, at man bruger orden rigtigt, hvordan vil man sikre, at man bruger det rigtigt gennem sprogpolitikken og jeg vil gerne vide fra Atassut, hvordan man vil sikre, at de unge bruger sproget rigtigt?

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ordfører Finn Karlsen, Atassut.

Finn Karlsen (A)

For det første mener vi, at det er meget vigtigt, at dem der er gået ud af folkeskolen uden at have lært det danske sprog, får mulighed for en videreuddannelse og vi har, da vi var i Naalakkersuisut, drøftet dette spørgsmål jævnligt, da man kun mangler at bevilge midler til undervisningsmaterialer i grønlandsk. Dette burde ikke være en barriere, hvis man har vilje, kan vi også give vores grønlandske medborgere en mulighed. Eksempelvis kan man ikke engang uddanne sig som maler, hvis man ikke kan dansk. Man bruger ufaglært arbejdskraft, som kan lige så meget som en faglært, men lønnen er lavere, da de ikke er uddannet. Dem burde vi arbejde for, da det ikke kan være sådan at det er i orden, at man ikke får lært fremmedsprog, nej, vi siger at det er meget vigtigt, at de bliver uddannet i fremmedsprog, Men da der er nogle, som bliver hægtet af, vil vi gerne aktivt deltage i at finde muligheder for dem. Det er meget vigtigt, at kunne bruge sproget rigtigt, specielt dem der taler grønlandsk ved at blande sproget med danske ord, specielt her i byen. Vi skal tale på grønlandsk uden at blande det med danske ord. Dem der vil tale dansk, kan tale danske uden at blande disse med grønlandske ord. Vi skal bruge sprogene rigtigt, uden at blande dem med andre ord, dette burde vi uddanne os mere i.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Aleqa Hammond, Siumut.

Aleqa Hammond (S)

Vi har gjort meget for, at lokale og udefrakommende, som ikke kan eller lidt grønlandsk, får bedre muligheder for at lære sproget. Vi har oprettet Sprogsekretariatet, som kan bruges når, man i forbindelse med en oversættelse, er kommet i tvivl om ord, der er det officielle. Derudover bliver Sprogcentret flittigt brugt, og da jeg her i formiddags undersøgte dette, fandt jeg ud af, at man bruger lidt mere end 1/3 af bevillingen til undervisning i grønlandsk for dem der føler sig som grønlændere og som ikke kan snakke grønlandsk, samt til udefrakommendes oplæring i brugen af det grønlandske sprog. Vi bruger faktisk flere midler til disse i forhold til undervisning grønlændere som vil lære dansk. Derfor kan man ikke sige, at der ikke mangler muligheder, der er gode muligheder via Sprogcentret, som også har fået sit lokale afdeling i Nuuk sidste år, således at de lokale indbyggere og som ikke kan grønlandsk kan få en oplæring, centret benyttes også meget idag. I følge de oplysninger jeg har fået efter mit undersøgelse, er der efter indførelsen af selvstyrelovens § 20 mange virksomheder i landet, som vil udnytte denne mulighed og gennemføre kurser for deres medarbejdere, derved kan vi se at de gerne vil lære dette og arbejde på at få dette lært, for at følge op på forpligtelsen i loven.

Der blev stillet spørgsmål om, hvad vi så skal gøre for at lære grønlandsk. Jeg mener, at det er vigtigt, at man kikker på sig selv og have vilje til at lære dem. Hvis folk ikke har lært sproget, efter at de har været her i 20-30 år, vil en bevilling på 10 millioner ikke afhjælpe dem. Enhver individ skal have viljen til at lære landets sprog, og hermed integrere sig i samfundet, derfor er personlig engagement meget vigtigt i dette spørgsmål.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ordfører Finn Karlsen, Atassut.

Finn Karlsen (A)

Tak, og tak for ordene, som jeg er enig i. Jeg nævnte i min indledning, at vi må indrømme at forholdene og viljen til at lære, er blevet bedre gennem de sidste 30 år, måske mere de sidste 27-28 år. Efter nærmer undersøgelse over § 20 i Selvstyreloven fik jeg konstateret dette. Derfor anmodede

jeg naalakkersuisut om, at præcisere sproget offentlige, hvem er det offentlige? Er det denne sal? Eller tænker man de offentlige? Jeg anmode naalakkersuisut om, at præcisere ordet, at det grønlandske sprog er det officielle sprog, idet naalakkersuisut altid nævnt at enhver der henvender sig til de offentlige vil blive serviceret i deres eget sprog, det vil sige grønlandsk eller dansk. Men der er desværre mange, som må vende skuffede tilbage, fordi de ikke er blevet serviceret i deres eget sprog.

Derfor anmodede vi med vilje, at dette bliver præciseret. Jeg ved selv helt klart, hvad dette skal forstås, da § 20 i selvstyreloven skal stadfæstes. Det er også helt rigtigt, da du udtalte, at vi enkeltvis burde stille større krav til os selv, da vi bor i dette land og burde kunne tage en uddannelse på vort eget sprog, så burde vi også udnytte denne mulighed og tage en uddannelse.

Som du også selv sagde, håber jeg at dette lovs muligheder bliver udnyttet mere. Jeg nævnte også ved samme lejlighed, at materialerne skal udvikles løbende og at vi skal gøre det attraktivt at lære sproget. De udefrakommende kan også lære sproget uden de store problemer, hvis man har viljen.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Næste er medlem af Naalakkersuisut for Erhverv og Råstoffer.

Ove Karl Berthelsen, Medlem af Naalakkersuisut for Erhverv og Råstoffer (IA)

Tak, jeg vil gerne anmode Atassuts ordfører i Inatsisartut om, hvilke materialer der skal forbedres. For det andet, har Atassut en politik for, hvordan disse materialer kan iværksættes? Idet Atassut har været med i den seneste Naalakkersuisut og har hermed et medansvar for implementeringen af sprogpolitikken, vil jeg anmode dem om at uddybe mine spørgsmål.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ordfører Finn Karlsen, Atassut.

Finn Karlsen (A)

Tak, ja vi har et medansvar og vi vil ikke flygte fra vores ansvar, og vi nævnte også under

åbningsdebatten, at vi med glæde har konstateret, at man har fortsat med vores arbejde. Derfor kan vi ikke gemme os og flygte fra vores ansvar, og dette er ikke vores fremgangsmåde. Vi er lige som andre partier medansvarlige, da flere af partierne har været i naalakkersuisut. Det er som om det kun er Siumut, som har været med i naalakkersuisut, og det er nævnt at vi i de sidste 30 år ikke har foretaget noget, men jeg mener, at det er de andre partier, som har været i naalakkersuisut, som flygter fra deres ansvar. Men vi har ikke flygtet fra nogen ansvar.

Med hensyn til bedre uddannelsesmaterialer, sagde vi, at vi løbende skal finde de bedste uddannelsesmaterialer, som kan være med til at forbedre viljen til at lære sproget. Jeg kan på stående fod ikke nævne, hvilke materialer der skal forbedres, men dette spørgsmål vil blive behandlet i udvalget, således at man kan få undersøgt den bedste måde at gennemføre uddannelserne på. Vi har viljen til at deltage i samarbejde om, hvilke redskaber der skal til for at få forbedret grønlandsk undervisningen.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Jeg skal minde ordføreren om, at man skal tage hensyn til tolkene, da du taler hurtigt. Olga Poulsen Berthelsen, Inuit Ataqatigiit.

Olga Poulsen Berthelsen (IA)

Tak, Inuit Ataqatigiit er helt enig i Atassuts ordfører, da han sagde, at lovforslaget skal udarbejdes ordentligt, og at ordene, der bruges og skal stå korrekt, da dette vedrører befolkningen og skal underskrives. Inuit Ataqatigiit mener, at lovgiverne skal foregangsmænd for befolkningen ved at udarbejde fejlfrie love. Det grønlandske sprog er det officielle sprog i landet, og vi vender konstant tilbage til dette spørgsmål som står i selvstyrelovens § 20. Hvordan har Atassut forstået bemærkningerne til denne paragraf?

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ordfører Finn Karlsen, Atassut.

Finn Karlsen (A)

Tak, det står meget kort i § 20, at det grønlandske sprog er det officielle sprog i landet, dette kan ikke misforstås og vi skal hos de offentlige, derfor bruge sproget i forbindelse med det daglige

arbejde. I bemærkninger til loven står, der at dem der ikke kan snakke grønlandsk kan bruge deres eget sprog, som tilfældet er her i salen, hvor de kan snakke dansk, hvis de ikke kan grønlandsk. De er folkevalgte og kan bruges deres eget sprog. For flere år siden sad der en dansker i inatsisartut, og vedkommende blev nedlader så meget, at vedkommende blev nødsaget til at trække sig tilbage fra Inatsisartut. Nogle af partierne i salen rakkede så meget ned på ham, fordi vedkommende ikke kan tale grønlandsk. Men heldigvis er forståelsen blevet så stor, at vi nu kan snakke på lige vilkår.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Næste er Siverth K. Heilmann, Atassut.

Siverth K. Heilmann (A)

Tak formand, det blev nævnt, at vi ikke skal vende tilbage til dem, der er sket. Lige før nævnte Atassuts ordfører Finn Karlsen, at Atassuts i forbindelse med sit politiske arbejde haft en dansktalende medlem og selvom vi hørt nedladende ord desangående fra andre partier, har vi fortsat vores arbejde. Med hensyn til de fremtidige politiske arbejde, skal vi kunne forstå alle partiers bemærkninger, og vi skal fællesskab arbejde for vores målsætninger. Det er derfor vores ordfører sagde, at vi ikke skal glemme, at vi alle har et målsætning om selvstændighed, og vi alle vil arbejde for at nå dette. Derfor skal jeg anbefale overfor dem, der vil have selvstændighed, at målsætningerne omkring brugen af det grønlandske sprog skal opfyldes, og at vi i fællesskab skal forsøge at nå disse. Brugen af de grønlandske sprog i salen, vil ikke ændre sig i fremtiden, og vi har hidtil haft problemer med tolkningen, da der begås mange fejl, selvom vi har dygtige og kompetente tolke. Vi har påtalt hinanden, men vi kommer over dette, hvis vi samarbejder omkring målsætningerne. Mine bemærkninger er kun præciseringer, tak.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Tak, ordfører Finn Karlsen, Atassut.

Finn Karlsen (A)

Tak til Siverth K. Heilmanns bemærkninger. Der er sat et mål, der hedder selvstændighed, og dette når vi ikke imorgen, men jeg forventer dog, som Siumuts ordfører Malik Berthelsen også nævnte, at der i fremtiden tales udelukkende på grønlandsk fra inatsisartuts talerstol. Jeg mener at dette målsætning ikke er uopnåelig, og kan først effektiviseres om nogle år. Efter indførelsen af

sprogpolitikken vil mulighederne være meget bedre til den tid, også indenfor uddannelse. Vi kan derudover forvente, at viljen for at arbejde indenfor serviceområdet i fremtiden vil blive bedre også hvad sproget angår. Det er også nævnt og som er rigtigt, at man i fremtiden desværre er nødsaget til at man eksempelvis indenfor sundhedsvæsenet hovedsageligt skal tales dansk. Men arbejdet som folkevalgt er noget helt andet, og jeg forventer, at alle har lært at tale grønlandsk, når selvstændigheden bliver indført. Dem der snakker dansk idag, kan lære grønlandsk, hvis de har viljen.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Karl Lyberth, Siumut.

Karl Lyberth (S)

Tak formand, en af talerne stillede spørgsmål om, hvad der skal til for at vores sprog bliver hovedsproget, og hvad skal der til for at dette bliver brugt i udgangspunktet. En af vejene kan være, at hvis vi ændrer vores indstilling omkring vores sprog og tænker, at det grønlandske sprog er hovedsproget, og begynder at bruge den grønlandske sprog i udgangspunktet, så vil vi begynde at bruge det grønlandske sprog som hovedsprog. Jeg kan som eksempel nævne, hvis en grønlænder som kun taler grønlandsk, henvender sig til en administration, hvor der udelukkende tales dansk, så bliver der spurgt om vedkommende har behov for tolkning. Dette burde være omvendt, da det burde være den dansktalende medarbejder, der burde spørges om vedkommende har behov for tolkning. Hvis vi vender vores tankegang, så vil det afhjælpe vores målsætning om at det grønlandske sprog bliver hovedsproget. Tak.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Tak, ordfører Finn Karlsen, Atassut.

Finn Karlsen (A)

Vores arbejde med sprogpolitikken udstikker sig i den paragraf, hvor der står at det grønlandske sprog er hovedsproget. Jeg er helt enig i Karl Lyberth, Siumut, hvor han nævnte at en grønlandsksproget ikke skal spørges om vedkommende har behov for en tolk, men at dette burde være omvendt. Det er nævnt, at det er meget svært at lære de grønlandske sprog, men i løbet af sommeren hørte vi i radioen en japaner, som selv med eget interesse har lært sproget i løbet flere

måneder, medens han var i Grønland. Han blev også interviewet af KNR på grønlandsk som vi kan forstå, og dette beviser at man kan lære sproget, hvis man har viljen. Vi kan også, hvis vi har lyst tage til udlandet og lære andre sprog eller lære andre sprog medens vi er i landet. Men det drejer sig udelukkende om vilje.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Tak til Atassuts ordfører Finn Karlsen, undskyld der er flere spørgere til Atassuts ordfører, Naaja Nathanielsen, Inuit Ataqatigiit.

Naaja Nathanielsen (IA)

Jeg er fuldstændig enig med Finn Karlsen i, at hvis man har måneder til lære et sprog, så burde man også kunne rykke vældig meget, så jeg vil bare opfordre til at vi også i det videre arbejde med sprognævn, sikrer rammerne for hvad man reelt kan sætte sig og tilegne det her sprog, således det ikke bliver noget man underprioriterer og f.eks. får afsat to timer om ugen med nogen undervisning, men at man virkelig giver den en skalle for at give folk muligheden for at lære at tale grønlandsk.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ordfører Finn Karlsen, Atassut.

Finn Karlsen (A)

Tak Naaja Nathanielsen, Inuit Ataqatigiit. Vi kan nu stille krav, da vi har åbnet muligheden. Vi har også dansktalende embedsmænd på højere niveau, som har været i landet i mange år, som har været nødsaget til at arbejde i mange timer uden at kunne forlade arbejdet, dette har jeg konstateret da jeg medlem i Naalakkersuisut. Det er derfor, at der gerne skal afsættes tid til oplæring af det grønlandsk sprog. Hvis vedkommende får et tilbud til oplæring, kan vedkommende ikke bare forlade sit arbejde, da dette vil forsinke arbejdet. Naalakkersuisut fremkommer med rettelse dagligt, der begås fejl på grund af tidspres, der fremkommer flere og flere fejl på grund af travlhed og der kommer efterfølgende rettelser. Dette forvirrer også vores daglige arbejde. Da det er vigtigt at de dansktalende får lært grønlandsk skal nødvendige tid til oplæring efter indbyrdes forståelse.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Tak til Finn Karlsen, Atassut. Den sidste partiindlæg kommer fra Loritha Henriksen, Kattusseqatigiit Partiiat.

Loritha Henriksen (KP)

Tak.

Vi vil fra Kattusseqatigiit Partiiat kommentere sprogpolitik således:

Efter undersøgelse støtter vi forslaget om ændring af udtrykket Inatsisartuts lov til Inatsisartutlov, fuldtud.

Efter nærlæsning af Naalakkersuisuts forslag til sprogpolitikken, støtter vi ændringsforslagen vedrørende ordet "Inatsisartut" bruges i de danske udgaver, som formandskabet har foreslået, derudover støtter vi fuldt ud at "Inatsisartuts lov" ændres til "Inatsisartutlov". .

Vi støtter ligeledes lovkontorets ændringsforslag vedrørende § 6, stk. 3, fuldtud.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Tak til Kattusseqatigiit Partiiats ordfører Loritha Henriksen, er der bemærkninger fra salen? Aleqa Hammond, Siumut.

Aleqa Hammond (S)

Jeg vil gerne stille spørgsmål til Loritha Henriksen, der på vegne af Kattusseqatigiit Partiiat nævnte ændringsforlag, hvad tænker du på? For det andet nævnte du formandskabet i dette fremlæggelse, jeg vil spørge om hvad du tænker på?

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ordføreren, Loritha Henriksen, Kattusseqatigiit Partiiat.

Loritha Henriksen (KP)

Jeg har undersøgt dette i side 23, og der står klart og tydeligt og jeg vil ikke fremkomme med en lang redegørelse desangående. Da jeg mener disse er nævnt klart og tydeligt. Der burde måske have stået rettelser og skrevet forkert. De jeg nævner i forbindelse med sprogpolitikken, står som sagt i side 23. Vores korte bemærkninger skal ikke forstås som om vi ikke har tanker om sprogpolitikken eller er imod brugen af det grønlandske sprog.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Aleqa Hammond, Siumut.

Aleqa Hammond (S)

Da Naalakkersuisuts forslag til sprogpolitikken hovedsageligt drejer sig om sprogbrug i virksomhederne, vil jeg spørge Kattusseqatigiit Partiianut med henvisning selvstyrelovens § 20, hvor det står at det grønlandske sprog er det officielle sprog, hvordan har I forstået forpligtigelsesdelen?

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ordfører, Loritha Henriksen, Kattusseqatigiit Partiiat.

Loritha Henriksen (KP)

Tak, i forbindelse med debatten omkring selvstændighed har Kattusseqatigiit Partiiat udtalt, at det grønlandske sprog skal godkendes, og dette har vi arbejdet for. Vi er bekendt med, at vores sprog er blevet det officielle sprog, og med hensyn til virksomhederne, er de begyndt at arbejde for at indføre brugen af det grønlandsk sprog samt oplæring af dette. Jeg vil nævne, at virksomhederne har taget et stort skridt og som vil sprede sig til andre virksomheder. Kattusseqatigiit Partiiats bemærkninger tager udgangspunkt i sit eget sprogpolitik og har arbejdet intensivt for at det grønlandske sprogs officielle status godkendt.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Aleqa Hammond, Siumut.

Aleqa Hammond (S)

Et afsluttende spørgsmål. Det grønlandske sprog er det officielle sprog i landet, kan du på Kattusseqatigiit Partiiats vegne sige noget om, hvilke forpligtigelser dette har?

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ordføreren, Loritha Henriksen, Kattusseqatigiit Partiiat.

Loritha Henriksen (KP)

Vi vil selvfølgelig altid betragte vores sprog som hovedsproget, men vi mener også, at det er vigtigt at bruge fremmedsprog og åbner muligheden herfor. Vi er bekendt med, at der er store mangler inden for uddannelses området, og hvis vi skal have løst disse problemer skal vi også kikke på fremmedsprog og dette mener er vigtigt, hvis vi skal tage godt imod fremmede og vi skal heller ikke udelukke andre sprog, men det grønlandske sprog er hovedsproget.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Tak til Kattusseqatigiit Partiiats ordfører Loritha Henriksen, og nu vil naalakkersuisoq for kultur, uddannelse og kirke fremkomme med afluttende bemærkninger, ti minutter.

Mimi Karlsen, Medlem af Naalakkersuisut for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke (IA)

Tak, jeg vil som medlem af Naalakkersuisut for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke takke for de bemærkninger, som er faldet i forbindelse med første behandlingen af lovforslaget til sprogpolitikken. Med hensyn til bemærkningerne fra de enkelte partier vil jeg sige, at bemærkningerne har været givtige, og at man sagtens kan udarbejde et sprogpolitik inden for en kort tid. Der blev påpeget flere forhold, og der kom forslag til prioriteringer. Derfor vil jeg takke for opbakningen for at lovforslagets 2. og 3. behandling først gennemføres under forårssamlingen. Det har nemlig vist sig, at vi allesammen har behov for mere tid.

Det grønlandske sprog er det officielle sprog i Grønland, det står i Selvstyrelovens § 20, som vi alle har vedtaget. Dette forpligtiger også til at vi skal udarbejde lovforslaget grundigt og foretage en prioritering over de ønsker og bemærkninger, som er fremkommet fra partierne. Jeg vil nu fremkomme med bemærkninger til disse.

Inuit Ataqatigiits ordfører, spurgte om naalakkersuisut kan støtte en grundig undersøgelse over sprogbruget i landet. Dertil skal jeg svare, at naalakkersuisut mener, at det er vigtigt at følge med i sprogbruget og jeg kan meddele, at naalakkersuisut har overdraget ansvaret for dette arbejde til Sprogsekretariatet, og Sprogsekretariatet har således fra starten deltaget aktivt i arbejdet i udkastet til sprogpolitikken. En af sprogcentrets daglige arbejde er at undersøge udviklingen af det grønlandske samt vores stammefrænders sprog, samt indhente oplysninger desangående.

Med hensyn til Sprognævnets daglige arbejde er dette beskrevet i Hjemmestyrets bekendtgørelse, og man kan som et eksempel nævne, at en af nævnets arbejde består i, at sprede materialer og foretage oplysningskampagne om de grønlandske sprog via kulturrelaterende. I afsnit 2 stk. 2 står der, at Naalakkersuisut har bemyndigelse til at pålægge et arbejde ud over det der er beskrevet i stk. 1 og Naalakkersuisut har derudover i § 5 bemyndigelse til at nedsætte en underliggende udvalg til ekstra ordinært arbejde.

Derfor mener vi, at Inuit Ataqatigiits ønske kan opfyldes via denne mulighed. Der blev også stillet spørgsmål om Naalakkersuisut har mulighed for at gennemføre debatter. Dertil skal siges at der, efter fremlæggelsen af sprogpolitikken, er behov for større og flere debatter og da det viser sig at der er behov og ønske for dette, vil vi kikke på mulighederne. Derfor er Naalakkersuisut interesseret i, at arbejde for afsættelse af midler, inden for de i forvejen afsatte midler, til formålet og vil arbejde for at dette bliver realiseret. Naalakkersuisut mener, at der er muligheder inden lovens effektivisering, og at man kan udnytte tiden til debat i samfundet, og tale med dem for at høre deres meninger. Selvom høringen er gennemført, kan vi høre at der stadig er behov for samfundsdebat omkring sprogpolitikken.

Siumuts Malik Berthelsen fremlagde også flere og støtteværdige tanker. Det er rigtigt, at der er mange områder, der burde undersøges eksempelvis, hvornår skal vi kræve at annoncerne i den trykte presse skrives på grønlandsk, hvordan skal vi lovgive indenfor dette område. Jeg støtter disse tanker. I sit indlæg nævnte Malik Berthelsen jeg citerer "Til sidst har vi første spørgsmål til Naalakkersuisut, nemlig "manglende sprogkundskaber skaber ikke alene udelukkelse af social medleven i samfundet, men også udelukker bedre levestandard gennem manglende mulighed for videre uddannelse". Hvilke planer har Naalakkersuisut på dette område? Naalakkersuisut vil fortsat stræbe på at forbedre og nå dette via udvikling af uddannelserne.

Og til den anden spørgsmål som vedrører om virksomhederne gør lovbrud, hvis de ikke udarbejder sprogpolitik. Dertil spurgte du om de bare kan glemme dette efter de har modtaget et bøde. Bødeforlæg kan være et mulighed, for virksomheder som ikke har udarbejdet sprogpolitik. Men selve sanktionsbestemmelserne ikke besluttet endnu. Derfor er der stadig muligt at drøfte dem der opført sig eksemplarisk og hvilke sanktioner der skal foretages, hvis man ikke har lavet dette.

Derfor forventer jeg også at partierne også vil komme ind i dette spørgsmål, i forbindelse med den videre arbejde.

Demokraterne har også stillet spørgsmål til sprogpolitikken. Det første spørgsmål er, hvilke sprog virksomhederne selv kan bestemme at bruge i forbindelse i sprogpolitikken. Virksomhederne kan selv bestemme, hvilken form deres sprogpolitik skal have og planlægge dette, hvis de har interesse. Hvis et virksomhed eksempelvis er et eksporterende virksomhed, og hvis de mener at det er vigtigt at tage det engelske sprog med, så kan de eksempelvis planlægge kurser i engelsk, ud over brugen af det grønlandske sprog. Derved har jeg besvaret Demokraternes spørgsmål desangående.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvad der kan foretages såfremt virksomhederne ikke udarbejder sprogpolitik, kan jeg gentage mit tidligere besvarelse. Dette emne kan drøftes under forårssamlingen, men hvis vi godkender forslaget i den foreliggende form, så kan man også efterfølgende udarbejde et bekendtgørelse med forskellige krav og sanktionsbestemmelser, så der er flere muligheder.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Tak, selvom du har overskredet dit taletid. Jeg vil spørge om der bemærkninger fra Inatsisartut til medlemmet i Naalakkersuisut for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke? Aleqa Hammond, Siumut.

Aleqa Hammond (S)

Jeg vil spørge medlem af naalakkersuisut, selvstyrelovens § 20 om at grønlandske sprogs status som det officielle sprog. Hvilken forpligtigelse har dette for naalakkersuisutkoalitionen?

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ordføreren. Medlem af Naalakkersuisut for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke.

Mimi Karlsen, Medlem af Naalakkersuisut for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke (IA)

Selvfølgelig betragter Naalakkersuisut at der er forpligtigelser i paragraf 20. For det første vil jeg nævne, at § 20 siger, at det grønlandske sprog er det officielle sprog, at vi skal betragte dette som vigtigt og som noget forpligtigende. Vores officielle sprog er selvfølgelig vigtigt i vores daglige

kommunikation. Naalakkersuisut er forpligtiget at styrke sproget, og dette kan realiseres ved at styrke og støtte børnenes og forældrenes sprogbrug. Dette gælder også hvad angår sprogbruget i meeqqerivitsialik og atuarfitsialak, således at børnene får styrket deres grønlandske sprogbrug i forbindelse med sprogets officielle status.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Karl Lyberth, Siumut.

Karl Lyberth (S)

Et kort spørgsmål til medlem af Naalakkersuisut for Kultur. Efter at have nærlæst dit forelæggelsesnotat vil jeg sige, at der intet nyt er i dit forelæggelsesnotat, da den kun fortæller om begivenheder, for er foregået. Har I ikke større planer til vores sprogs officielle status? Har I svært ved at finde nyskabelser? Er det derfor I anmoder partierne om at bidrage med gode ideer? Har I ikke selv nogen ideer?

Josef Motzfeldt, Formanden for Inatsisartut (IA)

Ordføreren, medlem af Naalakkersuisut for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke.

Mimi Karlsen, Medlem af Naalakkersuisut for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke (IA)

Sprogpolitikken som oprindeligt skulle have været forelagt under forårssamlingen, forelægger, således at den kan færdiggøres og implementeres. Selvom vi mener, det er vigtigt at med et samlet sprogpolitik som kan danne grundlag, så mener vi derudover at vi har plads til flere påvirkninger. Som nævnt her i salen, er der behov for mere debat i samfundet, og således mener vi at der er plads til yderligere udfyldelse af sprogpolitikken.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Næste Bitten Høegh-Dam, Siumut.

Bitten Høegh-Dam (S)

Jeg vil blot spørge om, hvilken sprog I selv bruger i Naalakkersuisut?

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ordføreren medlem af Naalakkersuisut for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke.

Mimi Karlsen, Medlem af Naalakkersuisut for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke (IA)

Tak for dit interesse, naalakkersuisut taler grønlandsk under deres møder.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Aleqa Hammond, Siumut.

Aleqa Hammond (S)

Det blev nævnt flere gange, at man blot forelægger et lovforslag, som det tidligere naalakkersuisut skulle have forelagt. Jeg har konstateret, at man ikke har gennemtænkt konsekvenserne af § 20. Loven er trådt i kraft uden at den er gennemtænkt. Den burde være gennemtænkt, da vores sprog er blevet det officielle sprog. Naalakkersuisut vil selvfølgelig arbejde videre med dette som udgangspunkt, derfor ærger det mig, at dette ikke er nøje gennemtænkt. Derfor vil spørge medlem af naalakkersuisut for uddannelse om du med udgangspunkt i det nye lov, kan støtte ideen med uddannelse ved brug af det grønlandske sprog. Dette skal ikke forstås, at dette ikke skal ske, selvom vi kan tale dansk og engelsk. Selvom vi kan disse sprog, skal vi kunne uddanne os på grønlandsk med afgangseksamen, hvornår mon dette kan realiseres?

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ordføreren medlem af Naalakkersuisut for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke.

Mimi Karlsen, Medlem af Naalakkersuisut for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke (IA)

Et klart spørgsmål om, hvornår vi forventer at der kan opstartes udelukkende grønlandsk sprogede uddannelser med afgangseksamener. Jeg mener at dette først kan realiseres på længere sigt. Jeg kan ikke undlade at tænke på vores politiske historie, da vi er nødsaget til at tænke tilbage med hensyn til sprogets placering. På hvilke sprog har man gennemført uddannelserne, hvad er grundlaget for at vi har været nødsaget til at lære fremmede sprog, hvorfor har vi dansk sprogede uddannelser. Alle disse har haft en god virkning på vores nuværende stadie. Hvorfor skal vi sammenligne vores uddannelser med uddannelserne i andre lande. Det har altid været et krav, at vi skal uddanne os med

udgangspunkt i fremmede sprog.

Der er et spørgsmål, som jeg ikke kan undlade at bemærke, som Atassut også stillede spørgsmål om. Hvordan er mulighederne for at gennemføre uddannelser i Grønland på grundlag af hovedsproget grønlandsk. Som medlem af Naalakkersuisut for uddannelser, betragter jeg dette spørgsmål som værende meget vigtigt, og vil tage dette op som en af de vigtigste sager, og vil undersøge mulighederne i nær fremtid.

De grønlandssprogede kan nemlig ikke starte en uddannelse som maler eller tømrer, hvis de ikke har 5 eller 6 i karakter i dansk. Jeg mener, at det er vigtigt at man undersøger reglerens begrænsninger, således at der kan åbnes mulighed for disse uddannelser for de rent grønlandsk sprogede. Jeg kan også høre, at der er stort interesse for dette her i salen. Vi skal også undersøge andres behov, eksempelvis hvad angår de ordblinde. Hvad er mulighederne for disse som ikke kan læse, kan vi udnytte deres egne tankegang til en vis uddannelse. Det er blandt andet disse forhold forhold vi skal have undersøgt.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Tak, den næste er Karl Lyberth, Siumut.

Karl Lyberth (S)

Tak formand. Selv om det kan lyde underligt, så vil jeg stille medlem af naalakkersuisut for uddannelse og kultur om, hvornår hun agter at afskaffe sprogpolitikken, idet hun har nedlagt kulturrådet, afskaffet kulturdagen samt stoppet udbetaling af børnepengene i folkeskolen. Derfor vil jeg gerne vide om, hvornår hun vil afskaffe sprogpolitikken?

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Vi arbejder på at indføre lov om sprogpolitik, og det er det vi debatterer og det er derfor ikke på sin plads at stille sådanne spørgsmål.

Finn Karlsen, Atassut.

Finn Karlsen (A)

Tak, jeg trykkede på knappen lige før under dit redegørelse, og vi ville nå at stille et spørgsmål om dette, da vi troede at du ikke vil nævne det. Det er i orden, jeg kommer alligevel med mine bemærkninger.

Før hjemmestyrets indførelse kunne enhver starte som lærling og idag har vi på den baggrund rigtigt dygtige tømrere, mekanikere osv. Men dette blev ændret efter hjemmestyrets indførelse, hvor man nu stiller krav om, at du skal så og så meget dansk, for at kunne starte en uddannelse. Det var nemlig det, vi stillede spørgsmål om for at høre din mening. Men du svarede på dette lige før.

De uddannelsessøgende har dårlige kår nu til dags, da de unge selv skal finde en praktikplads, og dem der ikke kan finde en praktikplads, kan ikke starte en uddannelse. Dette er også en begrænsning i sig selv. Læringeordningen er meget god, selvom dette måske er forældet. Nu til dags er det meget svært at starte en erhvervsuddannelse på grund af manglende praktikpladser. Hvad de højere uddannelser angår er der vist ingen problemer. Derfor vil jeg gerne høre medlem af Naalakkersuisuts meninger til dette, specielt hvad angår de grønlandssprogedes muligheder under den nye lov.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ordføreren, medlem af Naalakkeresuisut for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke.

Mimi Karlsen, Medlem af Naalakkersuisut for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke (IA)

Jeg mener, at de uddannelsessøgende, som er rent grønlandssprogede også skal støttes, og at man skal tænke på dem i sprogpolitikken. Hvis lærerne er enkeltsprogede eksempelvis rent dansktalende, burde man overveje, om disse ikke også kan pålægges nogle krav. Hvis de udelukkende har grønlandsk sprogede elever og læreren ikke kan tale grønlandsk, burde man stille krav til disse lærere, således de kan kommunikere med hinanden indtil afslutningen af deres grønlandsk sprogede uddannelse.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Tak, Akitsinnguaq Olsen, Siumut.

Akitsinnguaq Olsen (S)

Tak, vort sprog er det officielle sprog, og dette står i Selvstyreloven. Den nuværende medlem af naalakkersuisut har nævnt, at de nu vil udvikle sproget, ved at videreudvikle loven. I den henseende har hun allerede svaret mine kritiske spørgsmål, idet det er vigtigt, at der gøres noget ved de rent grønlandske sprogede borgere. Dette blev hensvist til behandling i Sprognævnet, men det havde været på sit plads om de nuværende medlem af naalakkersuisut, i stedet for at jamre om, hvad de tidligere naalakkersuisut har gjort og ikke gjort, og i stedet for at gemme sig under historien, fremkommer med målsætninger og fremkommer med synlige initiativer. Ja, opgaven ligger i Sprogsekretariatet og de udvikler redskaber men, hvad vil naalakkersuisut foretage sig yderligere?

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ordføreren medlem af Naalakkersuisut for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke.

Mimi Karlsen, Medlem af Naalakkersuisut for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke (IA)

Tak for dit opfordring. Jeg mener, at dine opfordringer og støtteerklæring passer meget godt med naalakkersuisuts sprogpolitik, idet den kommende sprogpolitik vigtige indhold er, at det grønlandske sprog er hovedsproget i landet. Der er også behov for vedtægter til dette med diverse ansvarsområder, derudover er der gensidige krav om, hvordan dette skal udarbejdes mest hensigtsmæssigt. Jeg kan nævne nogle eksempler. Hvordan skal sproget placeres rent uddannelsesmæssigt, her tænker jeg på mindre børn og større børn. Vi skal have placeret hvilke sprogbrug disse skal have, samt palcering af sproget i forbindelse med udviklingen af kulturen, der er vi også forpligtiget til at finde en udvej og implementere disse fornuftigt. Vi skal derfor finde mulige veje til udviklingen af sprogpolitikken.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Aleqa Hammond, Siumut.

Aleqa Hammond (S)

Jeg er overrasket over medlem af naalakkersuisut for uddannelse, og hermed den ansvarlige medlem af naalakkersuisut for sprog, udtalelse omkring de rent grønlandsksprogede. Det lyder som om, at disse er besværlige at uddanne, da medlem af naalakkersuisuts besvarelse desangående sammenblandes med de ordblinde. Jeg håber at dette er en misforståelse. Jeg anmodede medlem af naalakkersuisut om at fremkomme med uddybende bemærkninger til dette ord, som bruges konstant

nemlig enkeltspogede. Det er nok at kunne et enkelt sprog, hvis de enkelte borgere også selv har valgt at være enkeltspogede, og hvis de vil bruge det officielle sprog, og ikke har behov for fremmede sprog, skal de selv bestemme dette. Det er derfor jeg efterlyser muligheder for dem, idet vi nu har et politisk lov, som er klart og tydeligt.

Hvornår tror du som ansvarlig medlem af Naalakkersuisut, at vi kan starte uddannelser alene baseret på det grønlandske sprog, hvad er jeres målsætninger? Jeg mener det er vigtigt at enhver selv kan vælge om vedkommende vil uddanne sig, ved brug af det grønlandsk sprog, selv om man kan andre fremmed sprog.

Regeringen i Nunavik, som vi normalt sammenligner os med, har et klar sprogpolitik, jeg vil i den forbindelse spørge om, i forbindelse med arbejdet med sprogpolitikken, har kontaktet dem eller agter at gøre det?

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Ordføreren medlem af Naalakkersuisut for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke.

Mimi Karlsen, Medlem af Naalakkersuisut for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke (IA)

Tak, jeg vil naturligvis beklage, hvis jeg har sagt noget som kan misforstås, men dette blev nævnt som et eksempel i forbindelse med undersøgelsen af forskellige muligheder. Du spørger blandt andet om, hvad vi agter at gøre for at starte grønlandsk sprogede uddannelser. Lige før redegjorde jeg, at man ikke kan videreuddanne sig, hvis man ikke kan det danske sprog, hvor jeg sagde, at dette kan løses i forbindelse med planlæggen af uddannelserne, og at jeg vil undersøge mulige udveje. I forbindelse med undersøgelserne nævnte jeg som eksempel, at jeg gerne vil have, at de ordblinde inddrages, således at de også kan få en uddannelse, selvom de ikke kan læse. Jeg vil ikke sammenblende disse med de enkeltspogede. Der er også folk som ikke kan læse, og hvis de vil have en uddannelse skal vi naturligvis undersøge mulighederne. Jeg brugte dette som eksempel, og jeg vil beklage at du har sammenblandet dem.

Hvad angår spørgsmålet om mulighederne for samarbejde med Nunavut, kan jeg meddele, at Sprogsekretariatet har kontaktet dem for at høre hvad de har gjort og hvordan, de har udformet deres love.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Juliane Henningsen, Inuit Ataqatigiit.

Juliane Henningsen (IA)

Tak, vi er naturligvis glade for at medlem af naalakkersuisut fremlægger forslager til sprogpolitikken, selv om der har været uenigheder i salen. Dette forslag skulle oprindeligt have forelagt af den tidligere naalakkersuisut, og dette bliver nu forelagt uden store ændringer. Jeg vil dog præcisere, at forslaget allerede blev sendt til høring i januar, således at man er bekendt med dette. Man ved allerede fra den gang, at det grønlandske sprog bliver hovedsproget. Ved udskydelsen af den næste behandling har naalakkersuisut inddraget de kommende brugere af loven og dette er glædeligt, derved vil man inddrage virksomhederne og befolkningens for at dette lovintentioner kan virkeliggøres uden problemer.

Derfor vil jeg spørge medlem af naalakkersuisut om de har tidsplaner for, hvornår integrationen af loven kan efterleves. Dette fordi love vil have bevillingsmæssige komskevener og dette skal udredes, og der skal også være indbyrdes forståelse mellem virksomhederne og Selvstyret. Jeg håber at man også kikker på disse forhold inden anden behandlingen. Tak.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Medlem af Naalakkersuisut for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke.

Mimi Karlsen, Medlem af Naalakkersuisut for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke (IA)

Det er en af de områder som naalakkersuisut vil udrede, for det første er det foreslået, at virksomheder med over ti ansatte skal udarbejde deres egen sprogpolitik og at det bliver deres eget ansvar, hvis der skulle være behov for efteruddannelser. Med denne forpligtigelse mener jeg også, at vi skal have undersøgt finansieringsmulighederne for kursuspladserne for virksomhedernes sprogkurser. Sprogcentret udvikler noget på eget initiativ, hvor man undersøger sprogkurser, og man undersøger også forskellige redskaber til disse. Man kan også udnytte de nye muligheder, eksempelvis kan man være i Sisimiut på 14 dages kursus og man kan så fortsætte fra arbejdspladsen ved brug af SMS og computere.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Tak, debatten har naturligvis drejet sig om hvilke sprog, der skal bruges under uddannelserne, og hvilke sprog man skal kunne for at kunne komme ind i de enkelte uddannelsesinstitutioner. Jeg skal erindre om, at selvstyrekommissionen i sit betænkning, blandt andet har skrevet, at uddannelserne i grønland vil sakte yderligere bagud, på grund af mangle dansk og fremmedsprog. Jeg skal erindre overfor Inatsisartut, at man i forbindelse med arbejdet med sprogpolitikken, skal huske på de enkeltsprogedes og flersprogedes behov.

Den næste er medlem i inatsisartut Kim Kielsen, Siumut.

Kim Kielsen (S)

Tak, jeg skal endnu engang nævne, at der i § 20 står, at det grønlandske sprog er det officielle sprog i landet. Naalakkersuisut vil gennemføre besparelser i alle leder og kanter, og sprogpolitikken vil have bevillingsmæssige konsekvenser, derfor vil jeg spørge, hvor mange penge der skal bruges til formålet? Vil I udvide eller stå status quo? Efter sprogets officielle status er det næste skridt den officielle videreudvikling. Her tænker jeg ikke på de dansksprogede, nej jeg tænker på de grønlandssprogede, som skal videre udvikles og disse bør prioriteres højest, da man har nedprioriteret dem i mange år. Derfor er jeg glad for din udtalelse om, at såfremt de nævnte ikke er så gode til dansk og såfremt karaktererne ikke er gode nok, så vil man udnytte disses andre færdigheder og uddanne dem som tømrer eller maler. Det kan jo være at disse har håndværksmæssige færdigheder og har kun problemer med sproget. Jeg har forstået at du vil arbejde for at bryde dette barriere og du skal forvente opbakning fra Siumut desangående. Men hvad angår økonomien og I vil udvide bevillingen eller ej?

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Medlem af Naalakkersuisut for Uddannelse, Kultur, Forskning og kirke.

Mimi Karlsen, Medlem af Naalakkersuisut for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke (IA)

Tak, indledningsvis vil jeg med hensyn til økonomien svare, at naalakkersuisut ikke har afsat midler i forbindelse med førstebehandlingen, og når der skal foretages vurdering af de enkelte initiativers bevillingsmæssige behov vil dette blive inkluderet. Derfor mener jeg, at vi har tid at foretage prioriteringer inden andenbehandlingen til foråret, og der vi kan søge ændringsforslag til finansloven, såfremt der skulle være behov for det.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Jeg skal henvise til bemærkningerne til lovforslaget, hvor man blandt andet har taget højde for de økonomiske konsekvenser for virksomhederne og de offentlige forvaltninger.

Jens Immanuelson, Siumut.

Jens Immanuelson (S)

Tak, Vi drøfter brugen af det grønlandske sprog i virksomhederne efter at vores sprogs officielle status, derfor vil jeg spørge Naalakkersuisut om de agter at tage initiativ til at samtlige virksomheder bruger det grønlandske sprog ? Loven forpligtiger hele samfundet, derfor skal man med hensyn til fremtiden, ikke kun forpligtige virksomheder med mere end 10 medarbejdere, men samtlige serviceorganer burde forpligtiges.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Medlem af Naalakkersuisut for Uddannelse, Kultut, Forskning og Kirke.

Mimi Karlsen, Medlem af Naalakkersuisut for Uddannelse, Kultut, Forskning og Kirke (IA)

I forslaget til sprogpolitikken har man forpligtiget virksomheder med over 10 medarbejdere til at udarbejde deres egen sprogpolitik, og jeg mener at udgangspunktet er støtteværdigt, nemlig at virksomhederne skal udvise, at de godt kan udarbejde deres eget sprogpolitik, og hermed vise at virksomheden har vilje og støtte at det grønlandske sprog er det officielle sprog i landet. Hvis virksomhederne har behov for andre sprog, skal de selv bestemme, hvilke sprog de derudover vil bruge, og udforme dette i deres sprogpolitik, som de selv får ansvar for.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Naja Petersen, Atassut.

Naja Petersen (A)

Tak, i det svar lidt tidligere nævnte du et interessant område nemlig, de ordblinde og at I har eller du har målsætning om at disse også skal have mulighed for at uddanne sig. Mig bekendt har man tidligere, gennemført kurser for de ordblinde, og jeg er ikke i tvivl om, at man via disse kurser har indhentet en hel masse oplysninger, som kan bruges som udgangspunkt. Hvilke planer har du med

hensyn til uddannelse af de ordblinde?

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Medlem af Naalakkersuisut for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke.

Mimi Karlsen, Medlem af Naalakkersuisut for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke (IA)

Selv om dette emne ligger udenfor dagsordenen, og da jeg selv er kommet med et eksempel på området, er jeg selvfølgelig forpligtiget til at komme med et kort redegørelse desangående. I sprogpolitikken og uddannelsesplanen har jeg observeret, at man fokuserer på dem, der har en bedre mulighed, og jeg har først nu igangsat en undersøgelse over mulighederne på området. Man skal have undersøgt om de ordblindes muligheder for afsluttende eksamen, og når dette ligger klart, vil jeg sende dette til høring samt indhente forslag til, hvordan indholdet skal være.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Tak, Aleqa Hammond, Siumut.

Aleqa Hammond (S)

Vi har garanteret alle store forhåbninger til sprogpolitikken også i blandt partierne. Vi håber, at man under arbejdet ikke kun fokuserer på dem som ikke kan tale grønlandsk, og hvad der kan gøres for dem. Da loven trådte i kraft var intensionerne, at man skal have en klar politik for de rent grønlandsk sprogede og en klar integrationspolitik, hvor det grønlandske sprog er samlingspunktet. Da loven er vigtig for familier, arbejdspladser, uddannelsesinstitutioner, administrativt samt i de offentlige steder skal dette gerne udformes som et rammelov med klare målsætninger. Jeg håber, at vi kan samles om dette, og man bør ikke være bange for at lave en stram lov, da dette også er et klart udmelding. Et klart udmelding som ikke kan misforstås af udefrakommende og som skal bruges af dem, uden at være i tvivl. Lige før nævnte du, at du bare forelægger den af den tidligere naalakkersuisut udarbejdede lovforslag, derfor vil jeg spørge om i ikke har tanker om, hvordan dette kan udbedres eller har I bare arvet den?

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Medlem af Naalakkersuisut for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke.

Mimi Karlsen, Medlem af Naalakkersuisut for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke (IA)

Først vil jeg støtte din bemærkning om, at disse også er vigtige emner, som skal vurderes og at der ikke er uenighed om disse. Jeg er grundlæggende enig i udformningen af sprogpolitikken, men naalakkersuisut skal også fremkomme med sine ønsker og meninger i rammeform, og hvilke krav der skal stilles i loven, eksempelvis, hvad skal vi gøre, hvis virksomhederne ikke udarbejder sprogpolitik so krævet. Jeg mener at der stadig udfyldes og fremkomme med sine meninger desangående.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Tak, Jens Immanuelson, Siumut.

Jens Immanuelson (S)

Efter selvstyrets indførelse er samfundet samt virksomhederne forpligtiget til at følge dette. I mit første spørgsmål spurgte jeg om, loven ikke burde gælde for alle og ikke kun virksomheder med over 10 ansatte og om naalakkersuisut har en målsætning inden for dette område?

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Debatten slutter her, da der er for gentagelser og sagen skal behandles efterfølgende i udvalget og der er faldet mange ord, som kan danne grundlag for den videre arbejde. Jeg skal anmode talerne om, at fremkomme med nye spørgsmål eller bemærkninger.

Bitten Høegh-Dam, Siumut.

Bitten Høegh-Dam (S)

Jeg vil blot spørge medlem af naalakkersuisut, hvilken sprogpolitik har I på jeres arbejdsplads?

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Jeg skal beklage, at naalakkersuisoq ikke fik lejlighed til svare Jens Emanuelsons, Siumut spørgsmål, og hun må meget gerne svare dette i forbindelse med sit svar til Bitten Høegh-Dam. Medlem af Naalakkersuisut for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke.

Mimi Karlsen, Medlem af Naalakkersuisut for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke (IA)

Først til Jens Immanuelson, Siumut spørgsmål vedrørende begrænsning på virksomheder med over 10 virksomheder. Jeg har forstået spørgsmålet som, at virksomheder med over 10 ansatte er forpligtiget til at afholde kurser. Det har været nødvendigt med dette afgrænsning, og jeg mener at virksomheder med under 10 ansatte, kan disse bruge de generelle krav i loven. En arbejdsplads med over 10 ansatte, er en arbejdsplads for flere folk, hvor indbørdes kommunikation er nødvendig for at planlægge, derfor har det været vigtigt med en politik for disse.

Med hensyn til Bitten Høegh-Dams spørgsmål, tænker du på arbejdet som naalakkersuisoq? Ja, loven gælder selvfølgelig også for dem, det grønlandske sprog er det officielle sprog i landet, dette gælder også i dette arbejdsplads.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Aleqa Hammond, Siumut.

Aleqa Hammond (S)

Det er flere gange nævnt, hvad man kan gøre for de virksomheder med over 10 medarbejderne, såfremt de ikke udarbejder en sprogpolitik som krævet. Debatten er vendt og drejet, og jeg mener, at der ikke er grund til at være bekymret over dette. Når vi har oprettet et klart og tydeligt sprog politik vil samfundet være glade for dette og at det grønlandske sprog bliver samlingspunktet. Da jeg her til formiddag foretog en undersøgelse overfor Sprogcentret, fandt jeg ud af, at debatten om at vores sprogs officielle status, får positive virkninger, idet flere og flere af de rent dansksprogede har rettet henvendelse om at de gerne vil lære det grønlandske sprog, idet de føler at kommende lov forpligtiger at de får lært sproget. Derfor er jeg ikke så bekymret over dette krav som til gengæld vil bidrage med nye ideer og veje, og jeg skal anbefale, at vi samarbejder for at stimulere de udefrakommende om at lære sproget.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Medlem af Naalakkersuisut for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke.

Mimi Karlsen, Medlem af Naalakkersuisut for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke (IA)

Jeg er enig i dette, og der skal ikke herske tvivl om, at vi også kan samarbejde om dette.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Den næste er Hans Enoksen, Siumut.

Hans Enoksen (S)

Tak formand, medlem af Naalakkersuisut nævnte blandt andet, at uddannelsen af de grønlandsk sprogede er tvivlsomt og at vi først skal køre som vi plejer i flere år, og dette er uacceptabelt. Dette fordi loven allerede er trådt i kraft, og det kan ikke være meningen, at kun skal bruge dette bare ved at tale. Sprogpolitikken skal gerne bruges uddannelsesmæssigt og administrativt, og jeg skal på den baggrund anmode dig om, at du udnytter udskyldelsen af 2. behandlingen til, at Naalakkersuisut udarbejder et politik for brug af det grønlandske sprog indenfor uddannelsesområdet, vi kan ikke vente på dette i flere år, da sprogpolitikken allerede er iværksat. Vi må arbejde på at dette bliver udarbejdet og det kan vise sig at vi så også bliver nødsaget til at udskyde andenbehandlingen. Dette har en vital betydning for samfundet og skal udarbejdes grundigt, selv om vi ønsker at dette implementeres hurtigst. Men vi skal ikke forhaste og udarbejde dette overfladisk, og derfor skal jeg anbefale, at der bliver udarbejdet sprogpolitik inden for uddannelsesområdet, specielt hvad angår de rent grønlandsk sprogede og at dette bliver udarbejdet i rammeform, tak.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Medlem af Naalakkersuisut for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke

Mimi Karlsen, Medlem af Naalakkersuisut for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke (IA)

Der ligger en separat lov om dette i uddannelsesplanen og målsætningerne indenfor uddannelsesområdet, og jeg kan naturligvis ikke love om, hvornår og hvordan dette kan færdiggøres, men jeg nævnte at dette kan tage lang tid. Jeg mener dog, at man godt kan færdiggøre sprogpolitikken og at de andre selvfølgelig kan følge med i form af love osv.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Tak, for de bemærkninger som er faldet under 1. behandlingen af forslag til sprogpolitik og vi slutter debatten her. Flertallet ønsker at forslaget videresendes til behandling, og der skulle der gerne være til at drøfte spørgsmålene, inden 2. behandlingen til foråret. Der blev nævnt at loven skal udfærdiges som rammelov, og såfremt dette bliver tilfældet, vil dette have mange afledte

virksomheder. Dette skal behandles ved at skele til andre områder, såsom for det første landstingets forretningsorden, for det andet selvstyreloven, og for det tredje sagsbehandlingsloven, samt nordisk aftale om sprogpolitikken. Vi skal derudover skele til grundlovens ytringsfrihedsdel, samt de Forenede Nationers aftale om racefrihed . Disse er nogle af de områder som man skal skele til i forbindelse med det videre arbejde i udvalgsarbejdet samt arbejdet i Nalakkersuisut.